

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

THE IMAGE OF BUDDHIST MONKS TOWARDS THE OPINION OF JUNIOR HIGH
SCHOOL STUDENTS IN SOI DAO DISTRICT, CHANTHABURI

วิทยานิพนธ์

ของ

ณัฐธัญพงศ์ กสิพันธ์

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2557

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

THE IMAGE OF BUDDHIST MONKS TOWARDS THE OPINION OF JUNIOR HIGH
SCHOOL STUDENTS IN SO I DAO DISTRICT, CHANTHABURI

วิทยานิพนธ์

ของ

ณัฐธัญพงศ์ กสิพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2557

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

The Image of Buddhist Monks towards the Opinion of Junior High School Students
in Soi Dao District, Chanthaburi

ณัฐฉัญพงศ์ กสิพันธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาดย์)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.นักรบ เตียรอ้า)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ดร.สุทิตี ขัตติยะ)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์)

วันที่... ๐... เดือน... กรกฎาคม... พ.ศ. 2557

ณัฐธัญพงศ์ กสิพันธ์. (2557). ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา).
จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ พรทิพา นิโรจน์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา)

ประธานกรรมการ

นักรบ เดียรอำ รป.ค. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบ
ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนก
ตามปัจจัยส่วนบุคคล และลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีทั้งหมด 4 โรงเรียน
ประกอบด้วยโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา โรงเรียนบ้านตามูล โรงเรียนบ้านตาเรือ โรงเรียนทับช้าง
มีจำนวน 1,100 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ จำนวน 285 คน โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่าง
ของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 2 ระดับและ 5 ระดับ มีค่า
ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8801 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และการทดสอบความ
แตกต่างเป็นรายคู่ของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยรวมพบว่า นักเรียนมีทัศนะที่ดีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์
เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน
ได้แก่ กิจวัตรของพระสงฆ์ การปฏิบัติตนในวัด การปฏิบัติตนในที่สาธารณะ และการปฏิบัติตนต่อ
ฆราวาส 2) ลักษณะครอบครัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาวเกินกว่าครึ่ง
บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน ที่มีจำนวนน้อย บิดา มารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ และน้อยที่สุดคือบิดาหรือ
มารดาเสียชีวิต 3) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะครอบครัว ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว
กับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์โดยรวม และรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีภาพลักษณ์ต่อ
พระสงฆ์ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มีลักษณะครอบครัว กับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว
แตกต่างกัน มีภาพภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

Nattanpong Kasipan. (2014). **The Image of Buddhist Monks towards the Opinion of Junior High School Students in Soi Dao District, Chanthaburi.** Thesis. M.A. (Social Sciences For Development). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabht University.

Thesis Advisors

Associate Professor Porntipa Niroj M.A. (Sociology)	Chairman
Nakrob Tianam Ph.D. (Public Administration)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study the image of Buddhist monks towards the attitude of junior high school students in Soi Dao District, Chanthaburi and to compare the students' factors and family parenting towards the image of the monks. The sample consisted of 285 junior high school students in 4 schools in Soi Dao District. The instruments were a 2 rating scale questionnaire and a 5 rating scale one. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results found were : 1) The image of the Buddhist monks was at a high level. The issues of the image were rated from the practice of the monks themselves in the temples, in public and towards the Buddhists. 2) The students who were different gender had no different opinion towards the monks' image whereas those who were different family parenting had different opinion significantly at .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และช่วยชี้แนะอย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พรทิพา นิโรจน์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. นักรบ เกียรติอ่ำ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สุทิตี ชัตติยะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณประธานและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนทุกท่าน และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกให้ข้าพเจ้าได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ขอขอบคุณนักเรียนทุกๆ คนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจน ขอขอบพระคุณ และกลุ่มพระอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเมตตาอนุเคราะห์ ช่วยตรวจสอบแบบสอบถาม และเนื้อความของวิทยานิพนธ์ในส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ปกครองของข้าพเจ้า ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ข้าพเจ้าได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีส่วนช่วยในการส่งเสริม สนับสนุน หรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน บุคคล หรือหน่วยงานใด ผู้วิจัยขอขอบบุญกุศล คุณงามความดีนี้แก่ ผู้ปกครอง พระอาจารย์ อาจารย์ ครู และผู้ที่มีอุปการคุณทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ณัฐธัญพงษ์ กสิพันธ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
	สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์.....	6
	ความหมายของภาพลักษณ์.....	6
	ความสำคัญของภาพลักษณ์.....	7
	การเกิดภาพลักษณ์.....	9
	องค์ประกอบของภาพลักษณ์.....	10
	ลักษณะของภาพลักษณ์.....	11
	ประเภทของภาพลักษณ์.....	12
	แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์.....	15
	ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์.....	15
	พฤติกรรมหรือภาพลักษณ์ของพระสงฆ์.....	19
	แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ.....	20
	ความหมายของทัศนะ.....	20
	ลักษณะและที่มาของทัศนะ.....	22
	ความสำคัญของทัศนะ.....	23
	องค์ประกอบของทัศนะ.....	24
	การวัดทัศนะ.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)		
	แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู.....	27
	ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู.....	27
	สัมพันธภาพในครอบครัว.....	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
	การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	55
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
	สรุปผลการวิจัย.....	57
	อภิปรายผลการวิจัย.....	58
	ข้อเสนอแนะ.....	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	69
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	71
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	82
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกเป็นรายด้าน.....	43
2 จำนวนและร้อยละของระดับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม	44
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์ จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม	45
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์ จำแนกเป็นรายข้อ	46
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการ ปฏิบัติตนในวัด จำแนกเป็นรายข้อ.....	47
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการ ปฏิบัติตนในที่สาธารณะ จำแนกเป็นรายข้อ	48
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการ ปฏิบัติตนต่อฆราวาส จำแนกเป็นรายข้อ	49
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านเพศ	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะครอบครัว.....	51
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะครอบครัว เป็นรายคู่	52
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะครอบครัว เป็นรายคู่	53
12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างการอบรมเลี้ยงดูของ ครอบครัวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ของครอบครัว	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย และ พระสงฆ์เป็นบรรพชิตในศาสนาพุทธ เป็นผู้รักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังเป็นผู้นำและแบบอย่างแห่งความประพฤติดี ปฏิบัติชอบตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเวศ วะสี (2536 : 9) ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ว่า สรรพสิ่งทั้งหลาย มีลักษณะ 2 ด้าน เป็นทวิลักษณ์ คือ ด้านบวกและลบ มีดีและไม่ดี คุณและโทษ เป็นเช่นนี้เสมอ ไม่ว่าจะเป็นบ้านเมือง ผู้นำประเทศ องค์กร สถาบัน สังคม หรือแม้แต่บุคคลก็ตาม การที่สรรพสิ่งต่างๆ ถูกมองว่าดีหรือไม่ดีนั้น นั้นหมายถึงการมีภาพลักษณ์ของสรรพสิ่งต่างๆ เหล่านั้นกำกับมาแล้ว ดังนั้น พระสงฆ์จึงเป็นที่เคารพสักการบูชาด้วยความเลื่อมใสของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

ปัจจุบันนี้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสาร มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นกว่า ครั้งในอดีต ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างกว้างขวาง เป็นไปอย่างรวดเร็ว และง่ายขึ้น จึงสามารถรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้ทันเหตุการณ์ รวมถึงข่าว ที่เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ที่แสดงออกมาให้ประชาชนรับรู้ โดยปัจจุบันข่าวสารภาพลักษณ์ ด้านลบของพระสงฆ์ที่แสดงออกมาตามสื่อต่างๆ มีให้เห็นบ่อยครั้งขึ้นเสรี วงษ์มณฑา (2542 : 83) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์เปรียบประดุจหางเสือกำหนดทิศทาง พฤติกรรมของปัจเจกชนที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งที่อยู่รอบตัว จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเชิงบวก แต่หากเขามีภาพลักษณ์เชิงลบต่อสิ่ง เหล่านั้น เขาก็จะมีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมเชิงลบออกมาเช่นกัน และสิ่งสำคัญคือภาพลักษณ์นั้น ก่อให้เกิดอคติ (Bias) ในการพิจารณาพฤติกรรมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เคยมีภาพลักษณ์มาก่อนหน้านี้ เพราะภาพลักษณ์เป็นเรื่องฝังใจยากที่จะแก้ไข ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ค่อนข้างถาวร หากไม่มีข้อมูล เด่นชัดเข้าไปมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ภาพลักษณ์ก็ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ เปลี่ยนแปลงยาก ถ้ามองว่าอะไรเป็นสิ่งดี ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นก็จะถูกมองว่าดีไปด้วย แม้แต่สิ่ง ที่ไม่ดีจะถูกมองว่าดี และถ้ามองว่าอะไรเป็นสิ่งไม่ดี ทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นก็ไม่ได้ไปหมด แม้แต่ สิ่งที่ดีก็อาจถูกมองด้วยความเคลือบแคลงสงสัย ไม่แน่ใจว่าดีจริงหรือไม่ เป็นต้น เช่นกรณี พระเกษม อาจิณฺณสิโล เจ้าอาวาสสำนักสงฆ์ วัดสามแยก อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่แสดง พฤติกรรม ไม่เหมาะสมที่เรียกว่า โลกวัชระ หรือ ชาวโลกติเตียน ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนี้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อโทรทัศน์และยังมี พระภิกษุสงฆ์อีกหลายที่หลายแห่ง ทั้งที่อยู่ในเมืองหรือชุมชนก็ยังมีพฤติกรรมที่ไม่เรียบร้อย เช่น

เมื่อบวชแล้วก็ค้ายาบ้า หนีเที่ยวกลางคืน ทำตัวเป็นผู้มีอิทธิพล หรือกระทำผิดตามกรอบของระเบียบวินัยของสงฆ์ เป็นต้น

เด็กชายเด็กหญิงที่มีช่วงอายุ 13-15 ปีนี้ จัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น หรือช่วงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการติดต่อสื่อสารในการศึกษาเล่าเรียน เช่น การค้นคว้าหาข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากเวลาเรียนเพื่อทำรายงาน เป็นต้น และใช้เทคโนโลยีดังกล่าวนี้เพื่อความบันเทิงส่วนตัว ดังนั้นนักเรียนมัธยมศึกษาจะมีความสามารถในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตได้ดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษา ด้านความบันเทิงต่างๆ เช่น ดูภาพยนตร์ ฟังเพลง เล่นเกมส์ สนทนาออนไลน์ ตลอดจน รับรู้ข่าวสารต่างๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สื่อโทรทัศน์ที่นักเรียนมัธยมศึกษาได้รับชมรับฟังเป็นประจำ ก็ยังสามารถทำให้รับรู้ข่าวสารได้ง่าย และทันต่อเหตุการณ์เช่นกัน

ดังนั้นนักเรียนมัธยมศึกษาจึงรับรู้ข่าวสารภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในหลายด้านตามสื่อต่างๆ จะถ่ายทอดออกมาได้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งด้านภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ที่เหมาะสม และไม่เหมาะสม ดวงพร คำบุญวัฒน์ และวาสนา จันทร์สว่าง (2536 : 83) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้รับหรือผู้บริโภคมีการสรุปความคิดรวบยอดจากการรับรู้ข้อมูล ข้อมูลนั้นต้องชัดเจนมุ่งประเด็นที่เป็นภาพลักษณ์จำนวนมากพอ มาจากหลายช่องทางมาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจ คิดและรู้สึกได้ว่าองค์กร บุคคลนั้นเป็นอย่างไร หากมีการสื่อสารที่ดีภาพนั้นจะชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดความมั่นใจและเกิดเป็นภาพลักษณ์ ดังนั้นภาพลักษณ์จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสื่อสารข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอ สำหรับการสื่อสารในลักษณะซ้ำหลายครั้งและผ่านสื่อหลายช่องทางเป็นต้น จากการรับรู้ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในด้านไมดีนั้น อาจมีผลกระทบถึงทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในอำเภอสอยดาว ตลอดจนเด็กมัธยมศึกษา ในอำเภอสอยดาวส่วนใหญ่ไม่เข้าวัด ทำบุญ ตักบาตร หรือแสวงหาความรู้ทางธรรมะจากพระสงฆ์เพื่อขัดเกลา หรือยกระดับคุณภาพจิตใจให้ดีขึ้น นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะสนใจ และใช้เวลาว่างไปกับกิจกรรมการละเล่นต่างๆ มากกว่าจะสนใจกิจกรรมทางศาสนา

จากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในสังคมของพระสงฆ์ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีทัศนคติอย่างไรต่อภาพลักษณ์ของสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ในอำเภอสอยดาว ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ อันจะนำมาซึ่งแนวทางปรับปรุง ปรับใช้ให้พระสงฆ์ได้เข้าใจในความคิดของกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือวัยรุ่นตอนต้นได้มากที่สุด เพื่อที่จะได้เผยแพร่ธรรมะ ได้อบรมสั่งสอน ปลูกฝังให้นักเรียนมัธยมต้นมีจิตสำนึกและจริยธรรมอันดีงามของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

ประโยชน์ของการวิจัย

ทำให้ทราบภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นข้อมูลแก่พระสงฆ์นำไปใช้เป็นแนวทางในการลดช่องว่างระหว่างพระสงฆ์ กับเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่งผลให้พระสงฆ์สามารถสอดแทรกพระธรรมคำสอน และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาให้ดีขึ้น เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในสังคมไทย ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา เขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 4 แห่ง รวมประชากรทั้งหมด 1,100 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 : 2554)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้ศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษา เขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้คัดเลือกจากนักเรียนเป้าหมายโดยใช้หลักการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน และดำเนินการสุ่มตัวอย่างง่าย

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ แบ่งได้ดังนี้

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตาม

- 1) เพศ
- 2) ลักษณะครอบครัว

2.1.2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาพลักษณ์ของสงฆ์ แบ่งได้ดังนี้

- 2.2.1 ด้านกิจวัตรของสงฆ์
- 2.2.2 ด้านการปฏิบัติตนในวัด
- 2.2.3 ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ
- 2.2.4 ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. **สงฆ์** หมายถึง พระภิกษุ หรือ พระสงฆ์ในศาสนาพุทธ ที่มีพระพุทธเจ้าเป็นพระศาสดา
2. **ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์** หมายถึง ภาพของพระสงฆ์ที่แสดงออกต่อ พุทธศาสนิกชน

ทั้งทางตรง คือ การมองเห็นด้วยตา การได้ยินเสียงด้วยหู เป็นต้น และทางอ้อม คือ การได้ยินข่าว การได้อ่านข่าว ตลอดจนการรับรู้โดยคำบอกเล่าต่อกันมาใน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านกิจวัตรของสงฆ์ หมายถึง กิจกรรมส่วนตัว และกิจกรรมต่าง ๆ ที่พระสงฆ์กระทำเป็นประจำสม่ำเสมอ เช่น การลงอุโบสถ การสวดมนต์ไหว้พระ พระสงฆ์สวดมนต์ไหว้พระในเวลาเย็น การบิณฑบาตเลี้ยงชีพ การกวาดวิหารลานพระเจดีย์ พระสงฆ์กระทำความสะอาดสถานที่ที่อยู่ ใช้เครื่องนุ่งห่ม ให้สะอาดเรียบร้อย ใช้งานได้เป็นปกติ มีความสำรวมในการยืนเดินนั่งนอน

2.2 ด้านการปฏิบัติตนในวัด หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของพระสงฆ์ ที่แสดงออกทางวาจา ภายในวัด เช่น คำพูดที่ใช้ในบทสนทนาต่าง ๆ ระหว่างพระสงฆ์ด้วยกัน หรือระหว่างพระสงฆ์กับฆราวาส และการแสดงออกต่าง ๆ ทางร่างกาย เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การกิน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ และรู้จักใช้น้ำประปาอย่างประหยัด เป็นผู้บำรุงรักษาสมบัติของวัด มีการใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น อินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ธรรมะ

2.3 ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของพระสงฆ์ ที่แสดงออกทางวาจาในที่สาธารณะ หรือ สถานที่ใดก็ตาม ที่อยู่ภายนอกเขตวัด เช่น พระสงฆ์ไม่ควรไปที่อื่นไม่เหมาะสม สถานบันเทิง ไม่แสดงอาการที่ไม่สำรวม การกระโดด การพูดเสียงดังในที่สาธารณะ ไม่ขับขียานพาหนะ ไม่สูบบุหรี่ ไม่สวมแว่นดำกันแดด

2.4 ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของพระสงฆ์ที่มีต่อฆราวาส เช่น การพูดคุย ไม่ควรพูดคุยในเรื่องลามก อนาจาร ไม่เลือกการรับกนิมนต์ ไม่ควรอวดอ้างว่าเป็นหมอดู หรือผู้วิเศษ พระสงฆ์ควรอนุเคราะห์ต่อฆราวาสทุกคน เป็นต้น

3. **ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู** หมายถึง ลักษณะการเลี้ยงดูต่างๆของผู้ปกครองที่มีผลต่อการปลูกฝังอุปนิสัย ทัศนะ หรือสร้างพฤติกรรมต่างๆ ต่อผู้ถูกอบรมเลี้ยงดู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์ของสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 ลักษณะครอบครัว
2. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

ตัวแปรตาม

- ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ใน 4 ด้าน
1. ด้านกิจวัตรของสงฆ์
 2. ด้านการปฏิบัติตนในวัด
 3. ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ
 4. ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มี เพศต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มี ลักษณะครอบครัวต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มี ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษา เขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์

ความหมายของภาพลักษณ์

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภาพลักษณ์ไว้ดังนี้

วิจิตร อวระกุล (2534 : 149) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพของสถาบัน หน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน หรือ บุคคลที่เกิดความรู้สึกในจิตใจของคนเราว่าดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ เชื่อถือ ไม่เชื่อถือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ฯลฯ หรือ เฉย ๆ อยู่ตรงกลางไม่ดี ไม่เลว ถ้าความเห็นชอบของคนส่วนมากเป็นเช่นไร ภาพลักษณ์ของหน่วยงานก็จะเป็นอย่างนั้น ถ้าผลออกมาไม่ดี หรือปานกลาง ก็จะต้องรีบเร่งสร้างภาพลักษณ์ให้ดีขึ้น มิฉะนั้นหากภาพลักษณ์ตกต่ำลง จะพาให้การดำเนินงานของสถาบันนั้นล้มเหลวได้

วิรัช ลภีรัตนกุล (2535 : 37) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในใจ (Mental picture) ของคนเรา อาจเป็นภาพที่มีต่อสิ่งมีชีวิตหรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ เช่น ภาพที่มีต่อบุคคล (Person) องค์กร (Organization) สถาบัน (Institution) ฯลฯ และภาพดังกล่าวนี้อาจเป็นภาพที่สิ่งเหล่านั้น กล่าวคือ บุคคล องค์กร สถาบัน ฯลฯ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสร้างให้เกิดขึ้นแก่จิตใจ หรืออาจเป็นภาพที่เราฝึกสร้างเองได้

พรทิพย์ วรกิจ โทคาทร (2537 : 81) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจ บอกลคนที่เห็นหน่วยงานเป็นภาพในลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือหลายสิ่ง ที่เกี่ยวข้องพันกับหน่วยงานนั้น ทั้งที่ประจักษ์และไม่ประจักษ์

เสรี วงษ์มณฑา (2540 : 27-28) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ภาพลักษณ์ คือองค์ประกอบระหว่างข้อเท็จจริง กับการประเมินส่วนตัว เป็นภาพที่ฝังลึกในใจเปลี่ยนแปลงค่อนข้างยาก ซึ่งเกิดจากการรับรู้ของคนทั่วไป

นอกจากนี้อมรรตน์ ไพเมือง (2549 : 6) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดจากความนึกคิด หรือคิดว่าเป็นเช่นนั้น

สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์เป็นความประทับใจ เป็นภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจ ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต เปรียบเสมือนเป็นบุคลิกของบุคคลนั้นๆ หรือ ลักษณะของสิ่งนั้นๆ

ความสำคัญของภาพลักษณ์

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ไว้หลายท่าน ดังนี้ เคนเน็ท (Kenneth. 1961 : 7-9) ที่กล่าวว่า เมื่อภาพลักษณ์ที่มีอยู่แล้วได้รับการกระทบจากสิ่งที่ได้รับรู้เข้ามาใหม่ เกิดการกระทบต่อภาพลักษณ์อาจมีสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งในสามประการต่อไปนี้เกิดขึ้นได้ คือ

1. ภาพลักษณ์เกิดที่ยังคงเดิมไม่ถูกกระทบกระเทือนอย่างใด
2. ข้อมูลใหม่ที่ได้รับเข้ามามีทิศทางเดียวกับภาพลักษณ์เดิม จะสามารถเรียกถึงความสนใจ ทำให้เกิดการประเมินคุณค่าและอาจจะทำให้ภาพลักษณ์เดิมเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่จะสามารถให้คำอธิบายได้ชัดเจนขึ้น
3. ข้อมูลใหม่ในสารทำให้ภาพลักษณ์เดิมถูกเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง ในบางกรณี ที่บางครั้งอาจจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างที่ค้ำจุนภาพลักษณ์นั้นอย่าง เช่น คนเปลี่ยนศาสนา เพราะได้รับคำสอนใหม่เข้าใจโลกใหม่ มีทัศนคติใหม่ต่อโลก เป็นต้น

จิราภรณ์ สีขาว (2536 : 52) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ว่า ภาพลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากที่แต่ละหน่วยงานต้องรู้ว่าหน่วยงานของตนมีภาพลักษณ์อย่างไร โดยศึกษาจากความเห็นของคนส่วนมาก ถ้าความเห็นของคนส่วนมาก เป็นเช่นไร ภาพลักษณ์ของหน่วยงานก็จะเป็นเช่นนั้น ถ้าผลออกมาไม่ดีหรือปานกลางก็ต้องเร่งรีบสร้างภาพลักษณ์ให้ดีขึ้น มิฉะนั้นหากภาพลักษณ์ตกต่ำลงจะพาให้การดำเนินงานของสถาบันนั้นล้มเหลวได้

ประเวศ ะสี (2536 : 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาพลักษณ์ว่า สรรพสิ่งทั้งหลายมีลักษณะ 2 ด้าน เป็นทวิลักษณ์ คือ ด้านบวกและลบ มีดีและไม่ดี คุณและโทษ เป็นเช่นนี้เสมอไม่ว่าจะเป็นบ้านเมือง ผู้นำประเทศ องค์การ สถาบัน สังคม หรือแม้แต่บุคคลก็ตาม การที่สรรพสิ่งต่างๆ ถูกมองว่าดีหรือไม่ดีนั้น นั้นหมายถึงการมีภาพลักษณ์ของสรรพสิ่งต่างๆ เหล่านั้นกำกับมาแล้ว

นอกจากนี้ เสรี วงษ์มณฑา (2542 : 83) กล่าวถึงภาพลักษณ์มีความสำคัญดังนี้

1. ในด้านจิตวิทยา ภาพลักษณ์เปรียบประดุจหางเสือกำหนดทิศทาง พฤติกรรมของปัจเจกชนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่รอบตัว จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเชิงบวก แต่หากเขามีภาพลักษณ์เชิงลบต่อสิ่งเหล่านั้น เขาก็จะมีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมเชิงลบออกมาเช่นกัน และสิ่งสำคัญคือภาพลักษณ์นั้นก่อให้เกิดอคติ (Bias) ในการพิจารณาพฤติกรรมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เคยมีภาพลักษณ์มาก่อนหน้านี้ เพราะภาพลักษณ์เป็นเรื่องฝังใจยากที่จะแก้ไข ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ค่อนข้างถาวร หากไม่มีข้อมูลเด่นชัดเข้าไปมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ภาพลักษณ์ก็ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงยาก ถ้ามองว่าอะไรเป็นสิ่งดี ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นก็จะถูกมองว่าดีไปด้วย แม้แต่สิ่งที่ไม่ดีจะถูกมองว่าดี และถ้ามองว่าอะไรเป็นสิ่งไม่ดี ทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นก็ไม่ได้ไปหมด แม้แต่สิ่งที่ดีก็อาจถูกมองด้วยความเคลือบแคลงสงสัย ไม่แน่ใจว่าดีจริงหรือไม่ เป็นต้น

2. ในด้านธุรกิจ ภาพลักษณ์ในด้านนี้ถือว่าเป็นคุณค่าเพิ่ม (Value added) ที่มีกับผลิตภัณฑ์และหน่วยงานซึ่งถือว่าเป็นผลประโยชน์เชิงจิตวิทยา ที่มีอยู่ในตัวสินค้าเป็นตัวที่ทำให้สินค้าหลายชนิดตั้งราคาได้สูงกว่าคุณภาพทางกายภาพ และนับวันยังมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้นในเชิงธุรกิจในปัจจุบันภาพลักษณ์กลายเป็นเครื่องมือสร้างคุณค่าเพิ่ม

ภาพลักษณ์มีความสำคัญอย่างมากต่อองค์กรหรือสถาบันในสังคม ตลอดจนตัวบุคคล ทั้งที่เป็นหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน หรือบุคคลที่มีอาชีพต่างๆ กันออกไปไม่ว่าจะเป็นหมอ พยาบาล ครู ทหาร ตำรวจ นักเรียน นักศึกษา และรวมไปถึง พระสงฆ์ในศาสนาพุทธ ฉะนั้นจึงเรียกได้ว่า ภาพลักษณ์คือสิ่งที่แสดงออกไปยังคนรอบข้าง และแต่ละคนจะมีการมองเห็นภาพลักษณ์ในสิ่งหนึ่งว่าเป็นแบบใดขึ้นอยู่กับหลายๆ ปัจจัยไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายใน ความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ตรง ประสบการณ์อ้อม และปัจจัยภายนอกสิ่งต่างๆ ที่กระตุ้นเรียกร้องความสนใจหรือเรียกร้องความรู้สึกดีใจ และแม้ว่าภาพลักษณ์ที่รับรู้เดิมอยู่แล้วเป็นเช่นไรนั้น ถ้าหากได้รับภาพลักษณ์ใหม่ที่เข้ามากระทบต่อภาพลักษณ์เดิมๆ จะส่งผลให้ภาพลักษณ์เดิมเปลี่ยนแปลงไปได้

กล่าวสรุปภาพลักษณ์โดยรวมได้ดังนี้ ภาพลักษณ์เป็นแรงขับจากภายในร่างกาย ส่งผ่านออกไปภายนอกร่างกายให้เป็นการกระทำ ภาพลักษณ์เป็นความคิดของคน กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งๆ หนึ่งหรือหลายๆ สิ่ง ทั้งเป็นสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ภาพลักษณ์คือความหวังระหว่าง คน กับ คน หรือสิ่งๆ หนึ่ง กับสิ่งๆ หนึ่งที่ต้องสอดคล้องกับความเชื่อ และความรู้สึกที่มีอยู่ ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สะท้อนความคิดของคน หรือสิ่งนั้นๆ ออกมาสู่ภายนอก และภาพลักษณ์จะเพิ่มคุณค่า ของสิ่งๆ หนึ่งให้สิ่งๆ นั้น หรือคนๆ นั้นมีคุณค่าหรือความนิยม มากขึ้นกว่าเดิม ขึ้นอยู่กับกรณีเรื่องราวต่างๆ ด้วย

การเกิดภาพลักษณ์

ได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงว่าการเกิดคุณลักษณะ ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ (2533 : 79) กล่าวว่า ภาพลักษณ์นั้นจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยเวลานาน ประกอบกับความเพียรพยายามสะสมเพิ่มพูนขึ้นทีละน้อย จนหยั่งรากฐานมั่นคงแน่นอน อยู่ในจิตใจ ในความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของคนทั่วไปเป็นสิ่งที่เกิดจากความประทับใจอย่างแท้จริง แต่การมองภาพลักษณ์ด้วยความเป็นจริงนั้น เปรียบเสมือนเหรียญซึ่งมี สองด้าน ถ้าจะเปรียบด้านหนึ่งเป็นบวก อีกด้านเป็นลบ ซึ่งภาพลักษณ์ของบุคคลหรือสถาบันใดจะเป็นเช่นไร สังคมจะเป็นผู้ตัดสินตามหลักเกณฑ์หรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยทั่วไปแล้ว “ภาพลักษณ์” ในสายตาของคนส่วนใหญ่คือ ภาพที่ดีต่อความรู้สึกนึกคิด จะเกิดขึ้นได้จากความเชื่อถือและศรัทธาของประชาชน แต่ภาพลักษณ์ของบุคคลใดจะเป็นเช่นไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรม

ดวงพร กำภูณวัฒน์ และวาสนา จันทร์สว่าง (2536 : 83) ได้กล่าวว่า ภาพลักษณ์จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้รับหรือผู้บริหาร โภคมีการสรุปความคิดรวบยอดจากการรับรู้ข้อมูล ข้อมูลนั้นต้องชัดเจน มุ่งประเด็นที่เป็นภาพลักษณ์จำนวนมากพอ มาจากหลายช่องทางมาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จนทำให้ผู้บริหารเกิดความเข้าใจ คิดและรู้สึกได้ว่าองค์กร สินค้าและบริการนั้นเป็นอย่างไร หากมีการสื่อสารที่ดี ภาพนั้นจะชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ จนเกิดความมั่นใจและเกิดเป็นภาพลักษณ์ ดังนั้นภาพลักษณ์จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสื่อสารข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอ สำหรับการสื่อสารในลักษณะซ้ำหลายครั้งและผ่านสื่อหลายช่องทาง มีนักวิชาการให้ความหมายการเกิดภาพลักษณ์ดังนี้

รัตนาวดี ศิริทองถาวร (2546 : 156) ได้อธิบายการเกิดภาพลักษณ์ ไว้ดังนี้ คือ

1. ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ เป็นภาพลักษณ์ลักษณะใดก็ได้ที่เกิดขึ้นไปตามสภาวะแวดล้อมที่มากระทบ และเป็นภาพที่เกิดจากการที่ประชาชนทั่วไปได้รับรู้เรื่องราว หรือมีประสบการณ์กับองค์การตามปกติ หรือตามธรรมชาติโดยประชาชนจะตีความหมาย และสรุปจากสิ่งที่เขาประสบมา หรือได้ยินมาเกี่ยวกับองค์การทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นแบบฉบับในการบริหารงาน บุคลิกภาพของผู้บริหาร การบริการ และอธยาศัยของพนักงาน สินค้าและบริการขององค์การ ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นเองโดยวิธีนี้ อาจจะผิดไปจากความเป็นจริงก็ได้ เนื่องจากสิ่งที่ประชาชนแต่ละคนรับรู้อาจแตกต่างจากสิ่งที่จริงได้ รวมทั้งความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลแต่ละคนก็แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้มีการตีความแตกต่างกันออกไป

2. ภาพลักษณ์ที่เกิดจากการปรุงแต่ง เป็นภาพลักษณ์ที่เกิดจากการที่องค์การใช้กระบวนการสร้างภาพลักษณ์เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ตามที่องค์การต้องการ ไม่ว่าภาพลักษณ์นั้นจะ

เป็นสิ่งที่จริงหรือไม่ก็ตาม โดยการปรุงแต่งนั้นกระทำโดยมีความพยายามที่จะให้องค์การมีพฤติกรรมที่ดี เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี หรือ ถ้าประชาชนมีภาพลักษณ์ที่ผิดไปจากสิ่งที่เป็นจริงก็มีการพยายามแก้ไขโดยเผยแพร่เรื่องราวที่ถูกต้องออกไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการแก้ไขข้อเท็จจริงหรือปรุงแต่งภาพลักษณ์ในทิศทางที่พึงประสงค์นั่นเอง

สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของบุคคลใดไม่ว่าจะเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ หรือ เกิดจากการปรุงแต่งจะเป็นเช่นไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับหลักการกระทำของบุคคลนั้นๆ การจะเกิดภาพลักษณ์ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้นั้น ต้องใช้เวลานานกว่าจะทำให้คนหนึ่งคนใดมีภาพลักษณ์ต่อสิ่งๆ นั้นได้ และภาพลักษณ์นั้นจะมีอยู่สองด้านเสมอ คือด้านที่เห็น หรือรู้สึกได้ว่า ดี กับด้านที่มองเห็นหรือรู้สึกได้ว่าไม่ดี

องค์ประกอบของภาพลักษณ์

บรอดคิง (Bolding, 1975 : 58) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของภาพลักษณ์อาจแยกได้เป็น 4 ส่วน แต่ในทางเป็นจริง องค์ประกอบทั้งสี่ส่วนจะมีความเกี่ยวข้องเป็น ปฏิสัมพันธ์ต่อกันไม่สามารถจะแยกเป็นส่วนๆ ได้อย่างเด็ดขาด

1. องค์ประกอบเชิงการรับรู้ (Perceptual Component) เป็นสิ่งที่บุคคลจะได้จากการสังเกตอันนำไปสู่การรับรู้ (Cues) หรือมีสิ่งที่ถูกรับรู้ตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ ความคิดหรือวัตถุสิ่งของต่างๆ เราจะได้ภาพของสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยผ่านการรับรู้
2. องค์ประกอบเชิงความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่เป็นความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ประเภท ความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการสังเกตสิ่งที่ถูกรับรู้
3. องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ ภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับความรู้สึกผูกพัน ยอมรับหรือไม่ยอมรับหรือไม่ชอบ
4. องค์ประกอบเชิงการกระทำ (Contrive Component) เป็นภาพลักษณ์ที่เกี่ยวกับความมุ่งหมายหรือเจตนาที่จะเป็นแนวทางปฏิบัติตอบโต้สิ่งเรานั้น อันเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเชิงความรู้และเชิงความรู้สึก

สรุปได้ว่าภาพลักษณ์มีประกอบไปด้วยการรับรู้ ความรู้ ความรู้สึก การกระทำต่อสิ่งใด ๆ เชิงการรับรู้ต่อภาพของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เชิงความรู้ต่อลักษณะ ประเภทตลอดจนความแตกต่างของสิ่งต่างๆ เชิงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในแง่มุมมองของความรู้สึกเช่น รู้สึกเคารพต่อบุคคล หรือศรัทธาต่อพระสงฆ์ เชิงการกระทำที่เป็นผลสำเร็จของที่กล่าวมา

ลักษณะของภาพลักษณ์

รัตนาวดี ศิริทองถาวร (2546 : 155) ได้กล่าวถึงลักษณะของภาพลักษณ์ดังต่อไปนี้

1. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่อยู่นิ่ง ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ต้องไม่ได้แย้งกับความจริง แต่ภาพลักษณ์จะต้องถูกนำเสนออย่างสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกับความจริง นั่นคือปรัชญา นโยบายการดำเนินงาน การประพฤติปฏิบัติ รวมทั้งคุณภาพของสินค้าหรือบริการขององค์กร
2. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ ภาพลักษณ์เป็นการสร้างภาพในใจของคนเราเกี่ยวกับบุคคล องค์กร สถาบันหรือสิ่งต่างๆ ให้มันคงเป็นที่ยอมรับโดยอยู่บนพื้นฐานของความน่าเชื่อถือ การสร้างภาพลักษณ์จะไม่เกิดผลใดๆ ถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือในบุคคลหรือองค์กรสถาบันนั้น
3. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน ภาพลักษณ์ถูกสร้างขึ้นจากสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการสร้างจินตนาการรูปธรรมเพื่อให้ตอบสนองและดึงดูดใจ และความรู้สึกทางอารมณ์ได้อย่างชัดเจนต่อกลุ่มประชาชน เช่น โรงแรมแห่งหนึ่งต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่เต็มไปด้วยความหรูหรา สะดวกสบาย การนำเสนอภาพลักษณ์นี้ให้ออกมาเป็นรูปธรรมด้วยภาพของสถานที่ ห้องพัก สิ่งอำนวยความสะดวกแก่แขก
4. ภาพลักษณ์จะต้องเป็นสิ่งที่ถูกทำให้ดูง่ายและแตกต่าง ภาพลักษณ์จะต้องชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจ ง่ายต่อการจดจำ มีความแตกต่าง แต่สื่อความหมายได้ครบถ้วนตรงตามต้องการ เช่น เครื่องหมาย (Logo) คำขวัญ (Slogan) เป็นต้น ซึ่งก็คือการสร้างภาพลักษณ์ให้มีเอกลักษณ์ (Identity) ที่โดดเด่นนั่นเอง

แดนเนิยล (Daniel. 1973 : 99) ได้ให้แนวคิดไว้ว่าภาพลักษณ์มีทั้งหมด 6 ลักษณะ

1. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกประกอบขึ้นมา (An image is synthetic) โดยมีการวางแผนไว้แล้ว สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อสนองเป้าหมายโดยเฉพาะ และต้องการให้เกิดความประทับใจอย่างแน่นอน
2. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ (An image is believable) ผู้สร้างภาพลักษณ์มักมีเจตนาที่ ทำให้ภาพของบุคคลหรือองค์กร การสร้างภาพลักษณ์จะไม่มีประโยชน์อะไร ถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือ
3. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่อยู่นิ่ง (An image is passive) และสมมติขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับความ เป็นจริง ผู้สร้างภาพลักษณ์จะเป็นผู้วางสิ่งนั้นให้พอดีกับภาพ มากกว่าที่จะดูขัดแย้งไม่เข้ากัน และภาพลักษณ์ คือ “ความคิดที่กลายเป็นความจริง เมื่อนำมาเผยแพร่แล้วเท่านั้น”
4. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม (An image is vivid and concrete) โดยจะต้องตอบสนองเป้าหมายให้ดีที่สุดด้วยการดึงดูดความรู้สึก

5. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่ทำให้ดูง่าย (An image is simplified) เพื่อกำจัดแง่มุมอันไม่พึงประสงค์ออกไป กล่าวคือ ภาพลักษณ์จะต้องเป็นสิ่งที่ทำให้ดูง่ายกว่าเป้าหมายที่เสนอออกมา และจะต้องจดจำได้ง่ายด้วย

6. ภาพลักษณ์มีความหมาย 2 แง่มุม (An image is ambiguous) บางครั้งภาพลักษณ์จะลอยอยู่ระหว่างจินตนาการกับความรู้สึก ระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริง และแม้ว่าภาพลักษณ์จะเป็นสิ่งที่ดูกำกวมแต่จะต้องไม่ใช่สิ่งที่ผิดกล่าวคือเป็นที่ยอมรับได้

สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์จะถูกเตรียมการไว้ล่วงหน้า เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือมักตั้งใจให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมองมาเป็น เป็นภาพลักษณ์ที่ดี และภาพลักษณ์นั้นจะเป็นสิ่งสมมุติขึ้นมาให้พอดีกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้นๆ เป็นเรื่องจริง ภาพลักษณ์จะดูได้ง่าย และชัดเจน เป็นรูปธรรมโดยกระตุ้นสิ่งที่ต้องให้เห็นภาพลักษณ์นั้นๆ ได้ด้วยการเรียกร้องดึงความรู้สึกสนใจ บางเหตุการณ์หรือเรื่องราว ภาพลักษณ์จะเป็น จินตนาการ และให้บางครั้ง ภาพลักษณ์ก็จะเป็น ความจริง เนื่องจากความไม่แน่นอนนี้ ภาพลักษณ์จะต้องไม่ใช่สิ่งผิด จะต้องเป็นสิ่งที่ยอมรับได้นั่นเอง

ประเภทของภาพลักษณ์

รัตนาวดี ศิริทองถาวร (2546 : 153-154) ได้นำแนวคิดการแบ่งประเภทของภาพลักษณ์ที่มาสอดประสานกันและสามารถครอบคลุมประเภทของภาพลักษณ์ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ซ้อน (Multiple Image) เป็นภาพลักษณ์ขององค์การหรือหน่วยงานในสายตาของคนทุกๆ ไป ซึ่งจะมีความแตกต่างกันออกไป อันเนื่องมาจากคนในสังคมนั้นมาจากแหล่งต่างๆ กัน มีความรู้ ความเชื่อ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีระดับการศึกษาและอื่นๆ ที่ต่างกัน โดยเฉพาะมีความรู้และประสบการณ์ต่อองค์การต่างกัน ดังนั้น เป็นไปไม่ได้ที่สมาชิกในสังคมจะมีภาพลักษณ์ขององค์การหนึ่งเหมือนกัน นอกจากนั้นในตัวบุคคลหนึ่งอาจมีภาพลักษณ์ต่อองค์การเชิงบวกต่อเรื่องหนึ่ง และมีภาพเชิงลบในอีกเรื่องหนึ่งก็ได้เช่นกัน

2. ภาพลักษณ์เชิงปัจจุบัน (Current Image) เป็นภาพลักษณ์ตามความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นภาพลักษณ์เชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ จะเป็นภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นมาเองโดยธรรมชาติ หรือโดยเจตนาก็ตาม นับว่าเป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญที่องค์กรจะต้องค้นหาเพื่อทราบให้ได้ และเมื่อพบภาพลักษณ์ที่ไม่ดีหรือภาพลักษณ์ที่ผิดเพี้ยนจากสิ่งที่องค์กรต้องการ จะได้ปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้น ภาพลักษณ์ประเภทนี้เป็นสิ่งสะท้อนถึงจุดยืนขององค์กรในสายตาของประชาชนในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี

3. ภาพลักษณ์กระจกเงา (Mirror Image) เป็นภาพลักษณ์ที่ฝ่ายบริหารเชื่อเอาเองหรือมองเห็นว่าองค์กรเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป ซึ่งเปรียบเสมือนการส่องกระจกจะเห็นภาพของตัวเองในภาพนั้นเขาอาจจะมองว่าสวย สง่างาม หรือดี หรือตรงกับลักษณะใดก็ได้ตามความนึก

คิดของเรา ซึ่งก็เช่นเดียวกับที่ผู้บริหารมององค์การดังกล่าวข้างต้น โดยผู้บริหารอาจมองว่าองค์การได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่ดีมากแล้ว ดังนั้น ภาพลักษณ์ขององค์การจึงน่าจะเป็นภาพที่ดี ซึ่งโดยแท้จริงแล้วอาจเป็นการปักใจเชื่อที่ผิดก็ได้ ทั้งนี้ประชาชนเป้าหมายอาจมองอะไรที่ต่างจากผู้บริหารก็ได้

4. ภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา (Wish Image) เป็นภาพลักษณ์ที่ผู้บริหารหรือพนักงานมีความต้องการจะให้เกิดขึ้นกับองค์กร สินค้า หรือบริการขององค์กร เช่น เป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสินค้าที่มีคุณภาพผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นองค์กรที่ให้ค่าตอบแทนที่ยุติธรรมแก่พนักงาน ฯลฯ ดังนั้น องค์กรจึงพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาขึ้นซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดเป้าหมายที่องค์กรต้องการสร้างภาพลักษณ์อย่างชัดเจน

5. ภาพลักษณ์สูงสุดที่ทำได้ (The optimum Image) เป็นภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากการตระหนักในความจริงและการมีความเข้าใจ การรับรู้ของผู้รับข่าวสาร อุปสรรคต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาได้ ดังนั้น ภาพลักษณ์ชนิดนี้จึงเป็นภาพลักษณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องรู้จักประมาณตน และตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจนไม่ได้ทำให้การกำหนดภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนามีความสูงส่งจนเกินความจริง

6. ภาพลักษณ์ที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง (Correct and Incorrect Image) เป็นภาพลักษณ์อีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ข่าวลือ อุบัติเหตุ หรือเกิดจากกระบวนการสื่อสาร หรือรับรู้ของผู้รับสาร และเมื่อเกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ถูกต้องก็ต้องมีการแก้ไขภาพลักษณ์ให้ถูกต้องต่อไป ภาพลักษณ์ที่ถูกต้องนี้คล้ายกับภาพลักษณ์ปัจจุบันแต่แตกต่างที่ภาพลักษณ์ที่ถูกต้องได้มีการปรับเปลี่ยนจากภาพลักษณ์ที่ไม่ถูกต้องมาก่อนระยะหนึ่งแล้ว

7. ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) เป็นภาพลักษณ์ขององค์การใดองค์การหนึ่ง โดยเน้นภาพรวมทั้งหมดขององค์การนับตั้งแต่ระบบการบริหารองค์การ สินค้าหรือบริการ ตราของสินค้าหรือบริการ ความมั่นคง การมีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีการผลิตที่ทันสมัย มีความรับผิดชอบต่อสังคม ฯลฯ ขององค์การ มักจะเป็นภาพที่ประชาชนมีต่อองค์การธุรกิจแห่งใดแห่งหนึ่งหรือบริษัทใดบริษัทหนึ่ง

8. ภาพลักษณ์ของสถาบัน (Institution Image) เป็นภาพลักษณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับภาพลักษณ์องค์กร แต่จะมุ่งมองเฉพาะตัวองค์กรหรือ ตัวสถาบันเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงสินค้าหรือบริการที่จำหน่าย

แฟรงค์ (Frank, 1997 : 21-22) จำแนกภาพลักษณ์เป็น 7 ประเภท คือ

1. ภาพลักษณ์กระจกเงา (Mirror Image) คือ ภาพที่เห็นในกระจกเงาหรือภาพที่สะท้อนความจริง และเป็นภาพที่ฝ่ายบริหารเชื่อเอาเองว่าเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป ซึ่งโดยแท้จริงแล้วอาจเป็นการปักใจเชื่อที่ผิดก็ได้ หรือ เป็นข้อผิดพลาดของฝ่ายประชาสัมพันธ์ที่ไม่รายงานสภาพ

ของภาพลักษณ์ที่แท้จริงให้ฝ่ายบริหารทราบ หรือเป็นข้อผิดพลาดของฝ่ายบริหารเองที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ รายงานให้ทราบแล้วแต่ฝ่ายบริหารไม่สนใจและไม่เชื่อถือ

2. ภาพลักษณ์ปัจจุบัน (Current Image) คือ ภาพที่บุคคลในองค์กรมีต่อองค์กร ที่เป็นไปในทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันเป็นเอกฉันท์ เป็นทัศนคติที่เหมือนกันของคนส่วนใหญ่ที่มีต่อหน่วยงาน ภาพลักษณ์ปัจจุบัน เป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญมากที่เราจำเป็นต้องทราบเพราะเป็นภาพที่สะท้อนจุดยืนขององค์กรในขณะนั้น

3. ภาพลักษณ์ซ้อน (Multiple Image) คือ ภาพลักษณ์ขององค์กรในสายตาค้นคว้าไป ซึ่งจะแตกต่างกันออกไป หรืออาจเป็นภาพลักษณ์ที่ตัวแทนขององค์กรหรือสถาบันทำให้เกิดขึ้น เช่น พนักงานของบริษัทแต่ละแห่งทำให้ภาพลักษณ์ของบริษัทแตกต่างกันออกไป อาจมีทั้งภาพลักษณ์ที่ดี และไม่ดี ต่อองค์กรแห่งเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการทำงานของพนักงานแต่ละคน เป็นต้น

4. ภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา (Wish Image) คือ ภาพขององค์กรใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์คุณสมบัติและวัตถุประสงค์ขององค์กร หรือเป็นภาพลักษณ์ที่ฝ่ายบริหารต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์กร สินค้าหรือบริการของหน่วยงาน

5. ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) คือ ภาพลักษณ์ของหน่วยงานโดยส่วนรวม เป็นภาพลักษณ์ของสถาบันหรือภาพของหน่วยงานที่สะท้อนความจริง และเป็นภาพที่บุคคลในองค์กรมีความเห็นตรงกันเป็นเอกฉันท์ หรือมีความตกลงร่วมกัน ซึ่งสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ของหน่วยงาน บริษัท แบบฟอร์มหรือยูนิฟอร์มของพนักงาน การบริการ การขนส่ง เป็นต้น

6. ภาพลักษณ์ของสินค้า (The Product Image) คือ ภาพที่สร้างให้เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้าหรือหนึ่ง โดยการโฆษณาเน้นที่ลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์

7. ภาพลักษณ์สูงสุดที่ทำได้ (The optimum Image) คือ ภาพที่ดีที่สุดที่ได้ผลที่เป็นที่น่าพอใจที่สุด และตั้งอยู่บนมาตรฐานของความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง เท่าที่จะเป็นไปได้ ตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ วิรัช ลภีรัตนกุล (2535 : 81-82) จำแนกภาพลักษณ์เป็น 4 ประเภท คือ

1. ภาพลักษณ์ของบริษัท (Corporate image) คือภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อบริษัทหรือหน่วยงานธุรกิจแห่งใดแห่งหนึ่ง ภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้ จะหมายรวมไปถึงด้านการบริหารจัดการ (Management) ของบริษัทแห่งนั้นด้วยและหมายรวมไปถึงสินค้าผลิตภัณฑ์ (Product) และบริการ (Service) ที่บริษัทนั้นจำหน่าย ฉะนั้นคำว่า ภาพลักษณ์ของบริษัท จึงมี

ความหมายค่อนข้างกว้าง และยังหมายรวมถึงตัวหน่วยงานธุรกิจ ฝ่ายจัดการและสินค้าหรือบริการของบริษัทแห่งนั้นด้วย

2. ภาพลักษณ์ของสถาบันหรือองค์กร (Institution Image) คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสถาบันหรือองค์กร ซึ่งโดยมากมักจะเน้นไปทางด้านสถาบัน หรือองค์กรเพียงอย่างเดียวไม่รวมถึงสินค้าหรือบริการที่จำหน่าย จึงมีความหมายที่แคบลงมาจากภาพลักษณ์ของบริษัท

3. ภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ (Product/ Service Image) คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้าหรือบริการของบริษัทเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงตัวองค์กรหรือบริษัท

4. ภาพลักษณ์ที่มีต่อสินค้าตราใดตราหนึ่ง (Brand Image) คือภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้ายี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือ ตราใดตราหนึ่ง หรือเครื่องหมายการค้าใดเครื่องหมายการค้าหนึ่ง ส่วนมากมักจะใช้ในการโฆษณา และส่งเสริมการจำหน่าย

สรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น อาจจะมีขึ้นย่อยลงไปอีกเช่น ภาพลักษณ์ต่อบุคคลหนึ่งในเรื่องหนึ่งจะเป็นเชิงดี แต่อีกเรื่องหนึ่งในบุคคลๆเดียวกันจะเป็นเชิงไม่ดี และภาพลักษณ์นั้นอาจทำให้ผู้สร้างภาพต่างๆคิดเอาเองไปฝ่ายเดียวว่าภาพที่สร้างขึ้นมาเป็นเรื่องดีแท้ที่จริงบุคคลอื่นที่มองเข้ามาเห็นภาพที่สร้างนั้นจะเป็นภาพที่ไม่ดี และภาพลักษณ์สามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาหนึ่งให้ตรงกับความเป็นจริง

แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในอริยวินัย วิถีชีวิตและบทบาทของพระสงฆ์ดังที่ สมมติพล เนตรนิมิตร (2553 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า “สงฆ์” คือกลุ่มผู้ที่รวมกันเพื่อทำกิจบางอย่าง เดิมทีเดียวเป็นชื่อระบบการปกครองของกลุ่มลิจฉวี ในพระพุทธศาสนา สงฆ์เป็นกลุ่มของคนผู้มีทัศนคติและมีความประพฤติสอดคล้องกับพระธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ทรงบัญญัติไว้ พระพุทธเจ้าทรงตั้งสงฆ์ให้มีรูปแบบการครองชีพที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตไปสู่จุดหมายที่กำหนดเอาไว้ ทรงกำหนดขอบเขตความประพฤติของพระสงฆ์ ขอบเขตนั้น คือ อริยวินัย หมายถึงกฎระเบียบสำหรับอริยชนวินัยสำหรับอริยชน วิถีชีวิตของผู้ที่มีความเจริญ ระเบียบปฏิบัติของผู้ประเสริฐ ผู้เป็นอริยชน

สงฆ์ ไม่ใช่หมายถึงคนผู้หนึ่งผู้เดียว สงฆ์ในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงกำหนดไว้ ๕ ประเภท คือ ๑) สงฆ์จตุรรรค ๒) สงฆ์ปัญจวรรค ๓) สงฆ์ทศวรรค ๔) สงฆ์วิสตวรรค ๕) สงฆ์ดิเรกวิสตวรรค

สมาชิกสงฆ์มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรของพระสงฆ์ อำนาจการบริหารไม่อยู่ที่หัวหน้าคนเดียว เมื่อมีสมาชิกเพิ่มจำนวนมากขึ้น พระพุทธเจ้าทรงมอบอำนาจให้พระสงฆ์บริหารกันเอง การบริหารมีรูปแบบต่อต้านอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ และสอดคล้องกับระบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย มีธรรมาธิปไตยเป็นฐาน

ปัจจัยทางสังคม ส่งผลให้พระสงฆ์พัฒนาตนตามพุทธประสงค์ได้ ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาที่สำคัญมาก คือ กัลยาณมิตร พระสงฆ์ได้กัลยาณมิตรคือพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุที่ได้พบเห็นกัลยาณมิตร จึงทำให้รู้จักความดี รู้วิธีทำความดี กัลยาณมิตรคอยชี้แนวทางให้คำแนะนำ ความประพฤติที่อาจไขว้เขวผิดพลาดไปจากอุดมคติจึงเกิดขึ้นได้ยาก พระพุทธเจ้าทรงกำหนดขอบเขตความประพฤติสำหรับพระสงฆ์ คือ ศีล ซึ่งแตกต่างจากศีลในความหมายที่เข้าใจกันทั่วไป

อริยวินัย ครอบคลุมถึงความเป็นอยู่ของสงฆ์ คุณสมบัติ สิทธิ หน้าที่ และวิธีการรับสมาชิกเข้ามา รวมทั้งการฝึกอบรมดูแลสมาชิกที่มาอยู่ใหม่ อริยวินัย มีหลักการ เป็นไป ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความดีงามแก่สมาชิกของพระสงฆ์
2. เพื่อให้เกิดความผาสุกแก่สมาชิกของพระสงฆ์
3. เพื่อกำราบคนหน้าด้าน ไร้ยางอาย
4. เพื่อความอยู่ผาสุกของสมาชิกของพระสงฆ์ผู้มีศีลดีงาม
5. เพื่อปิดกั้นความเสื่อมเสียที่จะมีในปัจจุบัน
6. เพื่อบำบัดความเสื่อมเสียที่จะมีในภายหน้า
7. เพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส
8. เพื่อความเลื่อมใสยิ่งขึ้นไปของคนที่เลื่อมใสอยู่แล้ว
9. เพื่อความดำรงมั่นแห่งสังฆธรรม
10. เพื่ออนุเคราะห์พระวินัย

อริยวินัย เป็นระบบแบบแผนของหมู่สมาชิก จะทำให้สมาชิกของพระสงฆ์ตั้งอยู่ถาวรได้ด้วยดี มีชีวิตตามหลักการ สามารถปฏิบัติกิจดำเนินการต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ อริยวินัย มีความหมายครอบคลุม มีระบบแบบแผนเกี่ยวกับการปกครอง การบริหาร การศาล นิติบัญญัติ การเศรษฐกิจ อริยวินัย เป็นเครื่องช่วยให้สมาชิกของพระสงฆ์มีความเจริญงอกงาม ได้รับประโยชน์ที่พึงได้จากองค์กร เมื่ออริยวินัยยังมีอยู่ สมาชิกของพระสงฆ์ก็ยังมีอยู่ เมื่อสมาชิกยังอยู่ ประโยชน์ที่บุคคลพึงได้จากระบบสงฆ์ก็จะยังคงอยู่ อริยวินัย เป็นภาคปฏิบัติที่นำเอาเนื้อหาและหลักการไปจัดสรรให้ความประพฤติและความเป็นอยู่ที่พระพุทธเจ้าทรงประสงค์เกิดเป็นจริงขึ้น และสามารถขยายกว้างออกไปในสังคมมนุษย์ อริยวินัย เป็นเครื่องมือของธรรม มุ่งรูปแบบ เน้นที่ระบบ จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเข้าถึงจุดหมายชีวิต

จึงสรุปได้ว่า การบริหารองค์กร มีรูปแบบการจัดการที่เอื้อต่อความเป็นอยู่ที่ดีของพระสงฆ์ การบริหารมีลักษณะที่เป็นประชาธิปไตย มีธรรมาธิปไตยเป็นฐาน การบริหารจัดการองค์กรเป็นไปเพื่อประโยชน์สำหรับสมาชิกของพระสงฆ์ ถือตามมติของสมาชิก สมาชิกพระสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นครูต้นแบบ พระพุทธเจ้ามิได้มีอำนาจเพียงผู้เดียว แต่งตั้งสมาชิกดำรงตำแหน่งทำหน้าที่บริหารตามความเห็นชอบของสมาชิกพระสงฆ์ สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมการบริหาร การบริหารมีรูปแบบต่อต้านการถือครองอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ แต่สอดคล้องกับการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยต่อต้านระบบปกครองแบบเผด็จการ พระพุทธเจ้าทรงตั้งสังคมาสงฆ์เพื่อปฏิบัติตามที่ประกาศว่า “ไม่ทำบาปทั้งปวง ทำกุศลให้ถึงพร้อม ทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว” ผู้ดำเนินไปตามอุดมการณ์ดังกล่าว ต้องพัฒนาตนได้ก่อนจึงสามารถทำตามอุดมการณ์นี้ได้

(หนังสือสวดมนต์พิธี. 2545 : 154) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ หมายถึง ภาพของพระสงฆ์ที่แสดงออกต่อ พุทธศาสนิกชนทั้งทางตรง คือ การมองเห็นด้วยตา การได้ยินเสียงด้วยหู เป็นต้น และทางอ้อม คือ การได้ยินข่าว การได้อ่านข่าว ตลอดจนการรับรู้โดยคำบอกเล่าต่อกันมา ที่พุทธศาสนิกชน บุคคลทั่วไป รับรู้ได้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านกิจวัตรของสงฆ์ หมายถึง กิจกรรมส่วนตัว และกิจกรรมต่างๆ ที่พระสงฆ์กระทำเป็นประจำ สม่ำเสมอ เช่น

1.1 การลงอุโบสถ หมายถึง การทำกิจกรรม หรือพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ ของพระสงฆ์ในอุโบสถ เช่นการสวดมนต์ไหว้พระ การทำพิธีอุปสมบทพระใหม่

1.2 การบิณฑบาตเลี้ยงชีพ หมายถึง กิจกรรมที่พระสงฆ์ต้องออกรับของ อาหาร ตลอดจนปัจจัย 4 ที่พุทธศาสนิกชน นำมาถวายใส่บาตร เพื่อเลี้ยงชีพ ในเวลาเช้าของทุกวัน

1.3 การสวดมนต์ไหว้พระ หมายถึง กิจกรรมที่พระสงฆ์สวดมนต์ไหว้พระในเวลาเช้าก่อนพระอาทิตย์ขึ้น เรียกว่า สวดมนต์ทำวัตรเช้า และ กิจกรรมที่พระสงฆ์สวดมนต์ไหว้พระในเวลาเย็น เรียกว่า สวดมนต์ทำวัตรเย็น

1.4 การกวาดวิหารลานพระเจดีย์ หมายถึง กิจกรรมที่พระสงฆ์กระทำทำความสะอาดในบริเวณต่างๆ ของวัด เช่น กวาดลานวัด กวาดลานเจดีย์

1.5 การรักษาผ้าครอง หมายถึง กิจกรรมที่พระสงฆ์ทำความสะอาด เครื่องนุ่งห่มให้สะอาดเรียบร้อย ใช้งานได้เป็นปกติ เช่น การซักล้าง จีวร สบง อังสะ

1.6 การอยู่ป่าวิเวกกรรม หมายถึง กิจกรรมที่พระสงฆ์กระทำเมื่อพระสงฆ์กระทำ ความผิดต่อระเบียบกฎเกณฑ์ต้องโทษอาบัติสถานกลาง เรียกว่า มัชฌิมโทษ ได้แก่ อาบัติสังฆาทิเสส ของพระสงฆ์ กล่าวคือ การรับโทษทางพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์โดยพระสงฆ์

ผู้ต้องโทษอาบัติสังฆาทิเสสต้องอยู่กรรมก่อนจึงจะพ้นโทษ โดยการจำกัดบริเวณ จำกัดสิทธิ์ และประจานตนเองโดยการบอกถึงความผิดของตนเองต่อพระสงฆ์รูปอื่นๆ ที่เข้ามาในบริเวณวัด

1.7 การโกนผมปลงหนวดตัดเล็บ หมายถึง การกระทำร่างกายของพระสงฆ์ให้ดูสะอาด เรียบร้อย เช่น ตัดเส้นผมให้สั้นถึงหนังศีรษะ โกนหนวดให้สั้นถึงผิวหนัง ตัดเล็บมือ เล็บเท้าให้สั้น

1.8 การศึกษาศึกษาบท และปฏิบัติพระอาจารย์ หมายถึง กิจกรรมที่พระสงฆ์ต้องศึกษา และปฏิบัติ ได้แก่ ศีล เรียกว่า ศีลศึกษา สมาธิ เรียกว่า จิตศึกษา และปัญญา เรียกว่า ปัญญาศึกษา ตลอดจนดูแล ช่วยเหลือพระผู้เป็นอาจารย์ รวมไปถึงพระผู้อาวุโส รูปอื่นๆ เช่นกัน

1.9 การเทศนาบติ หมายถึง การบอกกล่าวกันเอง ถึงความผิดเล็กน้อยในสถานที่ใด ก็ตามแต่ในบริเวณวัด ต่อพระสงฆ์ด้วยกัน

1.10 การพิจารณาปัจเจกขณะทั้ง 4 หมายถึง การพิจารณา กิริยา 4 อย่างในขณะนั้น คือ การกิน การนั่ง การยืน การเดิน เช่น พิจารณาในขณะที่กิน หมายถึง กินอาหารเพื่อเลี้ยงชีพ ให้ดำรงอยู่ได้ มิใช่กินเพื่อสนองความอยาก ตัณหา หรือสนองกิเลส ว่าอาหารนี้อร่อย หรือไม่ และเช่นพิจารณาขณะเดิน หมายถึง การเดินที่สำรวม ไม่ก้าวเท้ายาว หรือสั้นเกินไป ก้าวเดิน และวางเท้าลงพื้นอย่างมั่นคง มีสติรับรู้ว่าเท้าได้เหยียบอะไรขณะเดิน เป็นต้น

2. ด้านการปฏิบัติตนในวัด หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของพระสงฆ์ ที่แสดงออกทาง วาจา ภายในวัด เช่น คำพูดที่ใช้ในบทสนทนาต่างๆ ระหว่างพระสงฆ์ด้วยกัน หรือระหว่างพระสงฆ์กับ ขมารวาส และการแสดงออกต่างๆ ทางร่างกาย เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การกิน การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

3. ด้านการปฏิบัติตนที่สาธารณะ หมายถึง การกระทำต่างๆ ของพระสงฆ์ที่แสดงออก ทางวาจาในที่สาธารณะ หรือ สถานที่ใดก็ตาม ที่อยู่ภายนอกเขตวัด เช่น คำพูดที่ใช้ในบทสนทนาต่างๆ ระหว่างพระสงฆ์ด้วยกัน หรือระหว่างพระสงฆ์กับขมารวาส และการแสดงออกต่างๆ ทางร่างกาย เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การกิน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

4. ด้านการปฏิบัติตนต่อขมารวาส หมายถึง การกระทำต่างๆ ของพระสงฆ์ที่มีต่อขมารวาส เช่น การพูดคุย การรับกิจนิมนต์ เป็นต้น

นอกจากนี้พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต.2531 : 148) ได้กล่าวว่า พระสงฆ์ควรปฏิบัติตาม ไตรสิกขา คือ

1. อธิศีลสิกขา หมายถึง การฝึกฝนอบรมในด้านความประพฤติระเบียบวินัยให้มีความ บริสุทธิ์ โคนยึดตามหลักปาริสุทธิศีล 4 ประกอบด้วย

1.1 ปาฏิโมกขสังวรศีล คือความสำรวมในปาฏิโมกข์ เว้นจากข้อห้าม ทำตามข้อ อนุญาติประพฤติเคร่งครัดในสิกขาบททั้งหลาย

1.2 อินทรีย์สังวร คือ ความสำรวมอินทรีย์ ระวังไม่ให้บาปอกุศลธรรมครอบงำเมื่อรับรู้อารมณ์ด้วยอินทรีย์ทั้ง 6 อันได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

1.3 อาชีวาปริสุทธศีล คือ ความบริสุทธิ์แห่งอาชีวะ เลี้ยงชีวิตโดยชอบทางที่ชอบ ไม่หลอกลวงเขาเลี้ยงชีพ

1.4 ปัจจยสันนิสิตศีล คือ ศีลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย 4 คือ พิจารณาใช้สอยปัจจัย 4 ให้เป็นไปตามความหมายและประโยชน์ของสิ่งนั้น ไม่บริโภคด้วยตัณหา

2. อธิจิตตสิกขา หมายถึง การฝึกอบรมทางจิตใจให้เข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ควบคุมตนเองได้ดี มีสมาธิ มีกำลังใจสูง ให้เป็นจิตที่สงบผ่องใส เป็นสุข บริสุทธิ์ปราศจากสิ่งรบกวนหรือทำให้เศร้าหมอง

3. อธิปัญญาสิกขา หมายถึง การฝึกอบรมทางปัญญาอย่างสูง ทำให้เกิดความรู้แจ้งที่สามารถชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ หลุดพ้นเป็นอิสระโดยสมบูรณ์

สรุปได้ว่า พระสงฆ์นั้นควรปฏิบัติตามไตรสิกขาเพื่อจุดมุ่งหมายเป็นการฝึกฝนอบรมกาย วาจา ใจ และปัญญาของตนเองให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้นเพื่อเป็นแบบอย่างเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติ จนถึงจุดหมายสูงสุด คือ ความหลุดพ้นหรือนิพพาน

พฤติกรรมหรือภาพลักษณ์ของพระสงฆ์

การฝึกฝนตนตามหลักไตรสิกขาของพระสงฆ์นั้น นอกจากเป็นการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์เฉพาะตนเองแล้ว ยังต้องคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นหรือของสังคมอีกด้วย ดังนั้น จึงมีหลักธรรมที่กล่าวถึงการปฏิบัติตนให้เหมาะสมของพระสงฆ์และคฤหัสถ์ ที่เรียกว่า หลักอามิสทาน และธรรมทาน ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

พระราชวรมุณี (ป.อ.ปยุตโต. 2532 : 229-230) ได้กล่าวอธิบายเพิ่มเติมว่า หลักที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. หลักคฤหัสถ์ปฏิบัติตนต่อพระสงฆ์ คือ

1.1 จะทำสิ่งใดก็ทำด้วยความเมตตา

1.2 จะพูดสิ่งใดก็พูดด้วยความเมตตา

1.3 จะคิดสิ่งใดก็คิดด้วยความเมตตา

1.4 ต้อนรับด้วยความเต็มใจ

1.5 อุปถัมภ์ด้วยปัจจัย 4 ได้แก่ เสื้อผ้า อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค

2. หลักธรรมที่พระสงฆ์พึงปฏิบัติต่อคฤหัสถ์ คือ

2.1 ห้ามปรามไม่ให้ทำในสิ่งที่ไม่ดี

2.2 ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม

2.3 อนุเคราะห์ด้วยความปรารถนาดี

2.4 ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง

2.5 ทำสิ่งที่เคยได้ฟังแล้วให้แจ่มแจ้ง เข้าใจ สามารถปฏิบัติได้

2.6 บอกทางสวรรค์ คือ ทางชีวิตที่มีความสุขความเจริญให้นำไปปฏิบัติ

จึงจะเห็นได้ว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ นั้นความประพฤติปฏิบัติตนของพระสงฆ์ แบ่งเป็นสองส่วน คือ การปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา อันเป็นการฝึกอบรมเฉพาะตน เพื่อนำไปสู่การหลุดพ้น และการปฏิบัติตนต่อสังคมเพื่อเป็นการเพิ่มพูนศรัทธาและเป็นตัวอย่างของสังคม พระสงฆ์ จึงต้องปฏิบัติกิจด้วยความสำรวม มีสติและมั่นคงทางใจ สั่งสอนและเผยแผ่ธรรมะ อนุเคราะห์ชาวบ้านด้วยความปรารถนาดีอยู่เสมอ

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ

มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ ทัศนะก็คืออีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการก่อเกิดภาพลักษณ์ หรือจะกล่าวได้ว่า ทัศนะเกี่ยวข้อง และสอดคล้องไปกับภาพลักษณ์เสมอ

ความหมายของทัศนะ

คำว่าทัศนะ ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Attitude” ซึ่งแปลว่าความรู้สึก ความเห็น ในทางจิตวิทยาถือว่า ทัศนคติเป็นตัวแปรหนึ่งที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แต่จะต้องอาศัยการศึกษา ค้นคว้าด้วยวิธีที่ซับซ้อน มีนักวิชาการผู้ให้คำนิยามหรือความหมายของคำว่า ทัศนคติแตกต่างกัน ดังนี้

สันติมา เกษมสันต์ ณ อุทธยา (2539 : 98) ให้ความหมายว่า ทัศนะ หมายถึงผลรวมของกระบวนการ ที่ก่อให้เกิดภาพการรับรู้ อารมณ์ยอมรับ และเกี่ยวพันความรู้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์บุคคล

สุชา จันทน์เอม (2540 : 242) ได้ให้ความหมายว่า ทัศนะหมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคลวัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่างๆ เป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

กัญญา ศิริกุล (2540 : 49-50) ได้ให้ความหมายว่า ทัศนะ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงถึงความรู้สึกที่ชอบหรือไม่ชอบก็ตามนั้น เป็นผลมาจากอิทธิพลทางร่างกายหรือจิตใจของบุคคลเหล่านั้นก็ได้ คือ สุขภาพที่ดีนั้นอาจเป็นการสนับสนุนทัศนะที่ดี แต่ขณะที่ไม่สบายอาจสร้างทัศนะในทางลบได้นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น วัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา การอ่าน และประสบการณ์ ก็เป็นตัวกำหนดทัศนะของบุคคลด้วย

สุวัชรีย์ เดชาธรรม (2545 : 13) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะ คือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ หลังจากที่บุคคลได้มีประสบการณ์ต่อสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบและสนับสนุน
2. ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบและไม่สนับสนุน

อรรถ อรรถยุดิ (2545 : 7) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะ หมายถึง ท่าที ความคิดเห็น ความรู้สึก เอนเอียงทางจิตใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลังจากที่บุคคลได้ประสบการณ์ในสิ่งนั้น ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. ทักษะเชิงนิมิต เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบสนับสนุนร่วมมือ ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ หรือกล่าวได้ว่าพฤติกรรมในการบวก
2. ทักษะเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับทักษะเชิงนิมิตเช่น ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม หรือ กล่าวได้ว่ามีพฤติกรรมในทางลบ
3. ทักษะที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทักษะเชิงนิมิตและทักษะเชิงนิเสธแต่อยู่ในระดับกลาง ไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง หรืออยู่เฉยๆ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 321) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะ หมายถึง ท่าที ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546 : 121) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะ หมายถึงความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตาม ในลักษณะของการประเมินค่า ฯลฯ ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มนี้ต้องคงอยู่นานพอสมควร

ปราชญ์ บุญยวงศ์วิโรจน์ (2547 : 21) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะ เป็นองค์ประกอบทางจิตอย่างหนึ่งในการแสดงพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ องค์ความรู้ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาทางจิตอย่างหนึ่งที่พร้อมจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา

สายชล อยู่โพธิ์ทอง (2549 : 38) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งผ่านการไตร่ตรองใช้เหตุผล โดยบุคคลนั้นอาจแสดงออกในทางที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ หรือรู้สึกเฉยๆ

ลักษณะ สิริวัฒน์ (2549 : 69) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเห็นว่า ความรู้สึกเป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความคิดเห็นเป็นองค์ประกอบทางด้านปัญญา และท่าทีเป็นองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม

ลัทธิ พेंทักัว (2550 : 21) ได้ให้ความหมายว่า ทักษนะ หรือ ทรศนะ เป็นคำเดียวกัน หมายความว่า ความเห็น เครื่องรู้เห็น สิ่งที่เห็น การแสดง ที่เขียนต่างกันคือ ทักษนะเขียนตามรูป ภาษามคธ (ภาษาถิ่นของอินเดียโบราณ) ส่วนทรศนะ เขียนตามรูปภาษาสันสกฤต

สรุปได้ว่า ทักษนะคือความรู้สึกนึกคิดที่แสดงออกมาจากจิตใจที่มีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ว่าสิ่งๆ นั้น กลุ่มๆ นั้น จะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่ก็ตาม ทั้งทางดี คือคิดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือ คิดเห็นว่าเป็นสิ่งๆ นั้น เป็นสิ่งที่ไม่ดี และบางครั้งจะคิดเห็นต่อสิ่งๆ ใดว่า อาจจะดี อาจจะไม่ดี คือเป็นกลาง ยังไม่เียงข้างดีหรือไม่ดีอย่างชัดเจน

ลักษณะและที่มาของทักษนะ

วิรัช ลภีรัตนกุล (2540 : 197-199) ได้กล่าวว่า ทักษนะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ ดังนั้น ได้มีการสรุปลักษณะและที่มาของทักษนะ ไว้ดังนี้

1. ทักษนะเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับผู้อื่นในปัญหาหรือสิ่งต่างๆ
2. ทักษนะเป็นการแสดงออกถึงความชอบ ไม่ชอบ ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลหลายประการ ทั้งทางด้านสรีระร่างกายหรือจิตใจของบุคคลประกอบกัน
3. ทักษนะเป็นสิ่งซ่อนเร้นอยู่ภายใน แต่ถ้าปลุกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าที่เป็นแรงเสริมทางด้าน ความต้องการ อารมณ์ ความคิด หรือสภาพสรีระร่างกายแล้ว ก็จะแสดงออกทันที แรงกระตุ้นหรือ สิ่งเร้านี้อาจจะช่วยปลุกกระตุ้นให้เกิดทัศนคติขึ้นในเรื่องต่างๆ
4. ทักษนะอาจมีสาเหตุมาจากความต้องการที่จะได้รับรางวัลหรือผลตอบแทน
5. ทักษนะช่วยตอบสนองความต้องการของคนที่ต้องการทำความเข้าใจความหมายของ ปัญหาหรือประเด็นที่โต้แย้งกันให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งต้องการทำความเข้าใจ เหตุการณ์ต่างๆ ของโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
6. ทักษนะของบุคคลเมื่อถูกกระตุ้นหรือปลุกเร้าให้เกิดแล้ว อาจถูกเก็บกด เอาไว้แสดงออก ก็ได้ทั้งนี้จะเป็นผลมาจากอิทธิพลภายนอกตัวเราหรืออิทธิพลภายในตัวเราเอง

สรุปได้ดังนี้ ทักษนะเป็นการแสดงออกจากร่างกายในตัวของบุคคลนั้นๆ คือความรู้สึก ชอบ ไม่ชอบ ทั้งด้านอารมณ์ ความคิดต่างๆ และถ้าหากถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าจะแสดงออกทางร่างกาย ทันที สิ่งเร้าต่างๆ จะเข้ามากระตุ้นได้จากทั้งภายในตัวบุคคล และมาได้จากภายในนั้น คือสภาวะ แวดล้อมในช่วงเวลานั้นๆ

ความสำคัญของทักษะ

ลักษณะ สิริวัฒน์ (2549 : 69-70) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ ทักษะ ไว้ดังนี้

1. ทักษะเป็นมโนคติที่ครอบคลุมปรากฏการณ์หลายอย่างได้ เช่น ความรักของบุคคลที่มีต่อครอบครัวก็สรุปรวมถึงพฤติกรรมหลายอย่างของบุคคลได้ ในการใช้เวลากับครอบครัวมาดูแลสมาชิกในครอบครัว ทำสิ่งต่างๆ ให้กับสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนการดูแลเอาใจใส่และปลอดภัยสมาชิกในครอบครัว

2. ทักษะเป็นสาเหตุของพฤติกรรม นักจิตวิทยาสังคมจำนวนมาก เชื่อกันว่า ทักษะเป็นสาเหตุของพฤติกรรมจึงได้พยายามทำการวิจัยเพื่อแสดงหลักฐานให้เห็น และก็มีหลักฐานมาสนับสนุนพอสมควร แต่ก็มีงานวิจัยที่แสดงว่าพฤติกรรมเป็นสาเหตุของทักษะได้เช่นกัน การที่มีงานวิจัยเกิดขึ้นก็จะเป็นประโยชน์ต่อนักจิตบำบัด นักพฤติกรรมบำบัด ผู้แนะแนว หรือครูแนะแนว และครูทั่วไป

3. ทักษะมีความสำคัญในตัวเอง ไม่ว่าจะทัศนคติของบุคคลจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของเขาหรือไม่ก็ตาม เช่น ทัศนคติต่อสถาบันต่างๆ สะท้อนให้เห็นแนวทางที่เขารับรู้โลก รอบตัวเขาจึงเป็นเรื่องสำคัญน่าศึกษาในตัวเอง

4. ทักษะเป็นเรื่องที่นักจิตวิทยาหลายสาขาสันใจร่วมกัน นอกจากจิตวิทยาสังคมที่สนใจศึกษาเรื่องทักษะแล้ว นักจิตวิทยาสาขาอื่นๆ ก็ให้ความสนใจในเรื่องทัศนคติเช่นกัน เช่น นักจิตวิทยาคลินิกอาจสนใจศึกษาทัศนคติที่บุคคลต่อตนเองเพื่อเป็นหลักฐานในการทำความเข้าใจในเรื่องอื่น หรือนักจิตวิทยามุคลิกภาพก็สนใจว่าการเปลี่ยนทักษะวิธีใด ได้ผลกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพเช่นไร เป็นต้น

5. ทักษะเป็นเรื่องที่นักโฆษณาประชาสัมพันธ์สนใจ นักโฆษณาประชาสัมพันธ์สนใจเรื่องทักษะทั้งในแง่ของการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่อต้านการค้ายาบ้า โฆษณาให้คนไทยนิยมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

6. ทักษะเป็นเรื่องที่นักการตลาดสนใจ โดยมีความสนใจในทักษะบุคคลที่มีต่อแง่มุมที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้เขาซื้อสินค้านั้นๆมาใช้ เช่น ทักษะต่อสินค้า ทักษะต่อยี่ห้อสินค้าหรือทักษะต่อสินค้าตนเอง เป็นต้น

7. ทักษะเป็นเรื่องที่นักรัฐศาสตร์สนใจ นักรัฐศาสตร์สนใจทักษะของประชาชนต่อเรื่องต่างๆ ที่มีสำคัญต่อการเมืองการปกครอง เช่น ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานรัฐบาล ทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

8. ทศนะเป็นเรื่องที่นักสังคัมวิทยาบางสาขาสนใจ จะมีนักสังคัมวิทยาบางสาขาเท่านั้นที่สนใจในเรื่องทศนะ คือ สาขาจิตวิทยาสังคัม ซึ่งนักสังคัมวิทยาบางคนเห็นว่าทศนะเป็นพื้นฐานพฤติกรรมทางสังคัมเนื่องจากการถ่ายทอดวัฒนธรรมในเรื่องต่างๆ ผ่านทศนะของบุคคลในวัฒนธรรมนั้นๆ

9. ทศนะเป็นเรื่องที่นักการศึกษาสนใจ นักการศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากเรื่องทศนะได้มากมายในลักษณะการศึกษาวิจัย ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ยิ่งลึกลงยิ่งมากขึ้นนักแนะแนวอาจสนใจศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่ออาชีพต่างๆ เพื่อนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการแนะแนวอาชีพให้แก่เด็กนักเรียนได้อย่างมีหลักเกณฑ์

สรุปได้ดังนี้ ทศนะมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อสังคัม มีศาสตร์หลายสาขาให้ความสนใจในความสำคัญของทศนะนี้ กล่าวคือ ทศนะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความต้องการ พฤติกรรม ประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจ เมื่อใดที่เราเข้าใจทศนะของบุคคลนั้นๆ อย่างลึกซึ้งแล้ว ย่อมเกิดประโยชน์ต่างๆมากมายเช่น ต้องการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด เพื่อให้สินค้าชิ้นนั้นๆ จำหน่ายได้ สร้างผลกำไร หรือต้องการทราบถึงทศนะของเด็กที่กำลังศึกษาหาความรู้ในระดับอุดมศึกษาที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ เพื่อนำไปปรับใช้หรือคิดวิธีการนำธรรมเข้าสอดแทรกปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับเด็กที่กำลังศึกษาเล่าเรียน

องค์ประกอบของทศนะ

ภาวณิ หงส์เจริญ (2544 : 62-63) การแบ่งองค์ประกอบของทศนะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้หรือความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือเชื่อในสิ่งใดดี ก็มักจะมีทศนะที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทศนะไม่ดีต่อสิ่งนั้น
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอยู่ด้วย นั่นคือหากมีบุคคลมีความรู้สึกรัก หรือชอบพอในบุคคลใด หรือสิ่งใด ก็ช่วยให้เกิดทศนะที่ดีต่อบุคคลนั้นไปด้วย แต่ถ้าหากเกิดความรู้สึกเกลียดหรือโกรธบุคคลใด สิ่งใดก็จะทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้น

ธีระพร อุวรรณโณ (2529 : 4) กล่าวว่า ทศนะมีองค์ประกอบทางจิตใจที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการ

1. องค์ประกอบด้านปัญญา ได้แก่ ความคิดหรือความเชื่อที่มีต่อที่หมายต่อทศนะอันเป็นส่วนของการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ได้แก่ ความรู้สึกซึ่งถูกเร้า ขึ้นจากการรู้นั้น ซึ่งเป็นไปทางที่ดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ หรือการเห็นคุณค่า ไม่เห็นคุณค่า

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นแนวโน้มโดยส่วนรวมที่คนจะตอบสนองต่อที่หมายของทักษะเป็นแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ ในทางใดทางหนึ่ง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะนั้นมีด้วยกัน สามประการ คือ ความรู้ความเข้าใจจะเรียกว่าเป็น ปัญญา ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีแตกต่างกันออกไป และมีอารมณ์ความรู้สึกเกิดขึ้นเมื่อโดนกระทบจากสิ่งเร้าต่างๆ ทำให้แสดงทักษะเป็นผลลัพธ์ออกมาทางพฤติกรรมทางกายวาจาตามลำดับ

การวัดทักษะ

สุชา จันทน์เอม (2540 : 243-244) การวัดทักษะทำให้เข้าใจทักษะของบุคคล และสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ได้ การวัดทักษะอาจทำได้หลายแบบดังนี้

1. วิธีหนึ่งที่ใช้วัดทักษะ มีอยู่ 2 แบบ คือ

1.1 วิธีของเทอร์สโตน (The thurstone Method) แบบนี้ประกอบด้วยประโยคต่างๆ ประมาณ 10-20 ประโยคหรือมากกว่านั้น ประโยคต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวแทนของระดับความคิดเห็นต่างๆ กัน ผู้ถูกทดสอบจะต้องแสดงให้เห็นว่าเขาเห็นด้วยกับประโยคใดบ้าง ประโยคหนึ่งๆ จะกำหนดค่าเอาไว้คือ กำหนดเป็น Scale Value ขึ้น เริ่มจาก 0.0 ซึ่งเป็นประโยคที่ไม่พึงพอใจมากที่สุดเรื่อยๆ ไปถึง 5.5 สำหรับประโยคที่มีความรู้สึกเป็นกลางๆ (Neutral Statement) จนกระทั่งถึง 11.0 ซึ่งมีค่าสูงสุด สำหรับประโยคความพึงพอใจมากที่สุด

1.2 วิธีของลิเกิร์ต (The Likert Technique) มาตรฐานแบบนี้ ประกอบด้วยประโยคต่างๆ ซึ่งแต่ละประโยคผู้ถูกทดสอบจะแสดงความรู้สึกของตนเองออกมา 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ละระดับมีคะแนนให้ไว้ตั้งแต่ 1-5 คะแนนของคนหนึ่งๆ ได้จากคะแนนรวมจากทุกๆ ประโยค

2. การหยั่งเสียงประชาชน (Polling) ส่วนมากใช้การเลือกตั้งพรรคการเมือง หรือที่ทำอะไรเกี่ยวกับประชาชน ก็ต้องมีการตรวจสอบ หยั่งเสียงกันเพื่อหยั่งดูว่า มหาชนมีความรู้สึกอย่างไรในเรื่องนั้นๆ อย่างไรเช่น การลดกำลังอาวุธ การเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ประชาชนนิยมเป็นต้นผลการหยั่งเสียงจะออกมาตรงหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการสุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนประชาชนได้หรือไม่

3. การใช้แบบสอบถามว่าเห็นด้วยหรือไม่ โดยการแบ่งการสอบถามเป็น 2 แบบคือ

3.1 คำถามที่เฉพาะเจาะจงลงไป แล้วให้ตอบถามในเรื่องที่ถามเท่านั้น

3.2 คำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วนำความคิดเห็นหรือความรู้สึกของคนส่วนมากมาจัดกลุ่มดูว่า เขาเหล่านั้นมีความรู้สึกอย่างไร หรือมีทักษะอย่างไร

ทัศนะมีรูปแบบของการวัดทัศนะที่หลากหลายวิธี ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการกำหนดรูปแบบการวัดแบบ Scaling Technique และใช้วิธีของ ลิเกิร์ต (The Likert Technique)

โชว์ และไรท์ (Shaw and Wright. 1976 : 320) กล่าวถึง ความคิดเห็นว่าเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้ แต่มีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ โดยมีวิธีวัดความคิดเห็น ดังนี้

1. การฉายภาพ เป็นการวัด โดยการสร้างจินตนาการจากภาพ โดยภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิสูจน์ได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ
2. การสัมภาษณ์ เป็นการซักซ้อมถามบุคคลเพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งใน อดีต ปัจจุบัน และอนาคต
3. การส่งแบบสอบถามเป็นวิธีวัดความคิดเห็นที่ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น
4. การให้เล่าความรู้สึก เป็นการวัดโดยให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกมาซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิด ตามประสบการณ์ และความสามารถ

สรุปภาพรวมของทัศนะได้ว่าเป็นสภาวะก่อนพฤติกรรมได้ตอบ ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หรือจะเรียกว่าเป็นสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมแล้ว และทัศนะจะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา คือมีความเชื่อมั่น คงทนถาวรพอสมควร เปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งทัศนะเป็นตัวแปรที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะ เป็นในรูปแบบของการแสดงออกโดยวาจา หรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตลอดจนทัศนะมีคุณสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่า ไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย ทัศนะของแต่ละบุคคลนั้นจะเป็นในลักษณะ ทางบวก เป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นที่ชอบซึ่งจะเป็นเหตุจูงใจให้บุคคลนั้น ปฏิบัติในทางที่ดีกับบุคคลหนึ่งหรือต่ออัน โยบาย หรือต่อองค์กรหรือสถาบัน เป็นทัศนะที่มองผู้อื่น สิ่งอื่นในด้านดีเสมอ และทัศนะ ทางลบเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่มีความคิดเห็นที่ไม่ชอบ หรือเป็นไปในทิศทางที่ไม่น่าพอใจต่อบุคคล องค์กร หรือสถาบันต่อปัญหาที่ขัดแย้ง ทัศนะในทางลบนั้น โดยปกติมักจะเกิดขึ้นพร้อมกับความรู้สึกเกี่ยวกับความเข้าใจผิดหรือความไม่พอใจ ส่วนทัศนะที่นิ่งเฉยนั้น คือบุคคลที่ไม่แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากบุคคลผู้นั้น ไม่มีความเห็นในเรื่องนั้นๆ โดยสิ้นเชิง

แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

มีนักวิชาการให้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528 : 3) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็ก ทั้งด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย และนอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการ บรวิมินด์ (Baumrind. 1991 : 639 - 640) ให้แนวคิด รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่สอดคล้องกับความหมายของการอบรมเลี้ยงดูด้วยการสังเกตการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างพ่อแม่กับบุตรวัยก่อนเรียนที่บ้านและห้องทดลอง โดยใช้การสัมภาษณ์และใช้แบบวัดมาตรฐาน จากการสังเกตพบว่า สามารถจัดแบ่งประเภทของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่สนับสนุนให้ลูกมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะ โดยกำหนดขอบเขตของพฤติกรรม พร้อมทั้งมุ่งหวังให้เด็กเชื่อฟัง แต่ในขณะเดียวกันก็ยังให้เด็กได้เป็นตัวของตัวเอง โดยพ่อแม่แสดงการยอมรับความคิดเห็นของเด็ก สนใจอารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก ให้ความอบอุ่นและอธิบายเหตุผล ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่สมดุลกันระหว่างการควบคุมและการปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ (Authoritarian) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู ที่พ่อแม่ใช้อำนาจควบคุม ออกคำสั่งให้เด็กทำตามตามที่พ่อแม่ต้องการ โดยไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นตัวของตัวเอง ไม่สนใจอารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็กห่างเหินและอบอุ่นน้อย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissive) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู ที่พ่อแม่ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนและยอมรับเด็ก ปล่อยให้เด็กทำตามความต้องการของตน โดยไม่มีขอบเขต โดยไม่เรียกร้องให้เด็กทำตามที่พ่อแม่ต้องการ ไม่มีการประเมินเด็ก ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กในระดับสูง ให้ความรักโดยไม่มีการควบคุมพฤติกรรม

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (Uninvolved) หมายถึง พ่อแม่ที่ห่างเหินกับลูกขาดการสื่อสารซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่กับลูก พ่อแม่สนใจความประพฤติของลูกน้อย และไม่ตระหนักถึงความต้องการของเด็ก ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางโดยสนใจความสุขสบายและความสะดวกของตนเป็นเบื้องต้น ไม่แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือไม่ถูกต้องของเด็ก เพราะรู้สึกว่าเป็นการยุ่งยากและเสียเวลา นั่นคือไม่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ขณะเดียวกันก็ไม่สนใจควบคุมเรียกร้องให้เด็กประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ๆ

วันหนึ่ง วาติกะสิน และคณะ (2540 : 20) ได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูลูก ออกเป็น 3 แบบ คือ

1. ลักษณะอัตตาธิปไตย คือ ครอบครัวให้สิทธิขาดแก่พ่อ พ่อมีอำนาจสิทธิขาดทุกอย่างภายในบ้าน แม้กระทั่งการตัดสินใจแทนสมาชิกในครอบครัว พ่อจะสร้างกฎเกณฑ์ให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตาม แม่มีหน้าที่เป็นแม่บ้าน แต่อาจมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับพ่ออยู่บ้าง ลูกถูกปิดกั้นความคิดเห็น พ่อแม่เท่านั้นที่มีสิทธิขาดทุกอย่างในบ้านซึ่งอยู่ในรูปแบบผู้ปกครอง การแสดงออกจะปรากฏในลักษณะ การห้ามปราม การออกคำสั่งแบบเผด็จการ ไม่ใช่แจ้งเหตุผล ส่วนใหญ่พบในครอบครัวแถบเอเชียที่มีบรรยากาศเช่นนี้ผลก็คือ เกิดช่องว่างระหว่างลูกกับพ่อแม่ ลูกจะเกิดความรู้สึกว่าเหว เป็นความอ่อนแอทางความคิด ขาดความอบอุ่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง บางคนถูกค่านิยมของครอบครัวครอบงำ จนไม่กล้าทำสิ่งใดๆ ที่คิดว่าพ่อแม่จะไม่พอใจ ลูกจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน หรือสิ่งแวดล้อมภายนอกมากกว่า

2. ลักษณะเสรีภาพสุดขีด คือ พ่อแม่ต่างก็มีภาระหน้าที่จนไม่มีเวลาให้ครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกห่างเหิน บางทีพ่อแม่คิดว่า เด็กมีเชื้อสายดีก็จะได้ดีเองทำให้เด็กอ่อนการอบรม เด็กประเภทนี้หากพ่อแม่มีฐานะดี จะได้รับการปรนเปรอด้วยเงินทองโดยพ่อแม่มีความคิดว่าเงินทองทดแทนความรัก ความเอาใจใส่ของตนที่มีที่มีต่อลูกได้กาแสดงออกจะปรากฏในลักษณะ ลูกจะมีความห่างเหินกัน การพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการรับฟังปัญหาภายในครอบครัว มีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยมากผลก็คือ ลูกขาดความอบอุ่น ไม่เข้าใจว่าสิ่งใดควร หรือไม่ควรกระทำ ขาดความเข้าใจขาดการรู้จักความรัก หรือการให้อภัยผู้อื่น บางทีจะรักและหลงตัวเอง มีกลไกการป้องกันตนเองสูง หากถูกสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายชักจูงก็สามารถประพฤติผิดนอกรอบได้ เช่นเดียวกับเด็กที่อยู่ในครอบครัวแบบอัตตาธิปไตย

3. ลักษณะประชาธิปไตย คือ บรรยากาศของครอบครัวจะเป็นบรรยากาศที่ดีสร้างสรรค์ชีวิตแก่เด็ก พ่อแม่รวมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการอบรมเลี้ยงดูลูก เปิดโอกาสให้ลูกได้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการวางแผนชีวิตครอบครัวตามสมควร ซึ่งพ่อแม่ยังต้องแสดงบทบาทความเป็นพ่อแม่ที่มีความปรองดองต่อกัน รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ร่วมกันรับผิดชอบภารกิจต่างๆ ในครอบครัว ไม่เอาर्डเอาเปรียบกัน การแสดงออกของพ่อแม่เช่นนี้ จะสร้างความประทับใจ และเป็นแบบแม่พิมพ์ของลูกผลก็คือ ลูกจะรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย เชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าเผชิญความจริงกล้ารับผิดชอบ มีความเสียสละ รู้จักการให้อภัยคนอื่น

ศุภาศิริ การิกาญจน์ (2541 : 47-48) ได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูลูกออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบอิตาเลียน (Authoritarian) เป็นการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่พ่อแม่ใช้เหตุผลกับลูกน้อย มักใช้อำนาจในการอบรมลูก (Power Assertive Discipline) รวมทั้งให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจกับลูกน้อย และมักไม่กระตุ้นให้ลูกได้พูดคุยเกี่ยวกับการตัดสินใจ หรือกฎเกณฑ์ใดๆ ของตนเอง พ่อแม่กลุ่มนี้มักใช้อำนาจอย่างอิสระพยายามให้ลูกเชื่อฟังตนเสมอ มักวางกฎเกณฑ์ให้ลูก และคาดหวังว่าลูกจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้น โดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ ลูกจะต้องเชื่อฟัง และให้ความเคารพนับถือพ่อแม่

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจอย่างมีเหตุผล (Authoritative) เป็นการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่พ่อแม่มีการควบคุมลูกและเรียกร้องให้ลูกมีวุฒิภาวะ เช่นเดียวกับแบบแรกแต่การควบคุมจะมีความยุติธรรมมากกว่า โดยที่พ่อแม่จะมีการสื่อสารที่ดี และมีการสื่อสารที่ชัดเจนกับลูก พ่อแม่จะมีการกระตุ้นให้ลูกได้พูดคุยอย่างยุติธรรมในการตัดสินใจใดๆ ของตนเองรวมทั้งให้เหตุผลให้คำอธิบายเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ได้วางไว้ และเปิดโอกาสให้ลูกได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง โดยพ่อแม่พยายามตอบสนองความต้องการ และความปรารถนาของลูกเท่าที่จะเป็นไปได้และอย่างเหมาะสม เคารพในสิทธิและความคิดเห็นของลูก ทำให้ลูกมีความมั่นคงในความคิดของตนเอง

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (Indulgent - Permissive) เป็นการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่พ่อแม่ให้อิสระกับลูก และมักไม่เรียกร้องให้ลูกมีวุฒิภาวะ หรือควบคุมลูก พ่อแม่จะให้ความรัก ความอบอุ่นและตามใจลูกมาก รวมทั้งการไม่ใช้การควบคุมลูก พ่อแม่จะขาดการอบรมลูก ยอมให้ลูกควบคุมตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พ่อแม่จะมีความอดทนต่อพฤติกรรมของลูกอย่างมาก และไม่คอยลงโทษลูก

สัมพันธภาพในครอบครัว

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรณ (2541 : 96-97) ได้กล่าวว่า สัมพันธภาพอันดีในครอบครัวจะเป็นภูมิคุ้มกันให้สมาชิกทุกคนอยู่อย่างมีความสุขความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวเป็นพลังอันพิเศษช่วยแก้ปัญหาในครอบครัวลดน้อยลง และสังคมที่มั่นคงย่อมมาจากสถาบันครอบครัวที่มั่นคง ปัจจุบันสถาบันครอบครัวเริ่มเสื่อมลง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของครอบครัว ประกอบกับประเทศไทยได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ จึงทำให้วิถีชีวิตของสถาบันครอบครัว และตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสถาบันครอบครัว จากครอบครัวขยายที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย อาศัยในครอบครัวเดียวกันภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์เหนียวแน่น มีความรักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยมีผู้อาวุโสอยู่ในครอบครัวเป็นที่ให้ความเคารพนับถือ และเป็นบุคคลที่คอย

ดูแลเอาใจใส่สมาชิกคอยประสานความสัมพันธ์กันในครอบครัว และคอยเลี้ยงดูบุตรหลาน เมื่อพ่อแม่ไปทำงาน โดยมากจะมีเวลาให้แก่งานเมื่อเสร็จจากการทำงาน ก็จะมาทำกิจกรรมร่วมกัน ภายในครอบครัวและเครือญาติในเวลาหลังเลิกงานตอนเย็น ทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีในครอบครัว วัยรุ่นมีความอบอุ่น ท่ามกลางคนจำนวนมากและทุกวัย ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และเป็นสายเลือดเดียวกัน วัยรุ่นสมัยก่อนจึงไม่ค่อยมีโอกาสตัดสินใจเองไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าหากมีความคับข้องใจก็ปรึกษาพ่อแม่ หรือปู่ย่าตายาย แต่สภาพครอบครัวขยายมีน้อยมาก ในปัจจุบัน ครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ซึ่งสมาชิกในครอบครัวมีเฉพาะ พ่อ แม่ ลูก จึงส่งผลให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลงจำนวนสมาชิกในครอบครัวลดลง รวมทั้งจำนวนเครือญาติ ก็ลดลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยลง แนวโน้มครอบครัวเดี่ยวจะนำมาซึ่งการสลายตัวของ วัฒนธรรม ประเพณี ศีลธรรมที่ครอบครัวเคยยึดถือมาแต่ก่อน เนื่องจากผู้อาวุโสซึ่งเคยทำหน้าที่เป็น ผู้ขัดเกลาทางสังคม ได้แก่การอบรมสั่งสอนทางสังคม ทั้งเรื่องกิริยามารยาท การขัดเกลาทางจิตใจ รวมไปถึงการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญอาชีพต่างๆ และปลูกฝังให้ลูกหลานรู้จักและซาบซึ้งใน ค่านิยม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย มีแนวโน้มจะลดความสำคัญลง และส่งผลกระทบต่อ คุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวที่มีสมาชิกอยู่ในวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต หากครอบครัวไม่มีเวลาพูดคุยพบปะกัน เกิดความเหินห่าง ความสัมพันธ์ยิ่งเจือจางลงไม่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้ความอบอุ่น และเป็นเพื่อนที่ดีสำหรับลูก ไม่มีเวลาที่จะร่วมทำกิจกรรมในครอบครัวได้ เช่น การปลูกต้นไม้ร่วมกัน รับประทานอาหาร ร่วมกัน การไปทำบุญร่วมกัน ไม่สะดวกพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระบายความทุกข์ ร้อนไไว้ได้ในตอนเย็นเมื่อพ่อแม่ไม่สามารถสร้างความมั่นใจ หรือความไว้วางใจให้กับลูกได้หรือไม่ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว จึงจำเป็นที่วัยรุ่นต้องไปหาคำตอบจากคนอื่น ในสังคมนอกครอบครัว โดยเฉพาะเพื่อน

ประทุม เป็นสุวรรณ (2545 : 71) ได้กล่าวว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง นับเป็นตัวแบบ ที่สำคัญยิ่งในการปรับตัว ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง ถ้าตัวแบบได้ให้พฤติกรรม ที่ก่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีกับวัยรุ่น จะมีผลทำให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของสังคม

นอกจากนี้ อมรวิรัช นาคทรพร (2548 : 22) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมแรก ของบุคคลประสบการณ์และความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด การมองโลก การมองตนเอง และการพัฒนาบุคลิกภาพตลอดจนการกำหนดคุณภาพความสัมพันธ์ ที่บุคคลจะมีกับผู้อื่นในอนาคตอีกด้วยนอกจากบุคคลจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของครอบครัวแล้ว

ตัวบุคคลเองก็มีอิทธิพลต่อครอบครัวด้วย ในขณะที่ เดียวกันความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสมาชิกในครอบครัวจึงเป็นความสัมพันธ์สองทางที่มีการโต้ตอบกัน ไปมา (Reciprocal Relationship)

สรุปได้ดังนี้ การอบรมเลี้ยงดูคือการที่ได้อยู่กับใกล้ชิดกับเด็ก มีการติดต่อสื่อสารทางภาษา และทางร่างกาย ผู้เลี้ยงดูสามารถอบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือนลงโทษเมื่อทำความผิด และชมเชยให้รางวัลเมื่อทำความดี อีกทั้งผู้เลี้ยงดูยังเป็นแบบ ให้เด็กเห็นเป็นตัวอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติตามได้ และการอบรมเลี้ยงดูนั้นส่วนใหญ่จะมีรูปแบบต่างๆอยู่ 4 แบบด้วยกัน โดยแต่ละแบบการเลี้ยงดูนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆอย่างของผู้เลี้ยงดู ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมของผู้เลี้ยงดูจะแตกต่างกันออกไปซึ่งผลลัพธ์ของการเลี้ยงดูนั้นๆ จะเป็นตัวกำหนดอุปนิสัยจิตใจความรู้สึกนึกคิดของเด็กในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องนี้ ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้า และเรียบเรียงข้อมูลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ทักษะ และพระสงฆ์ไว้มากมาย ทั้งนี้ ผู้ค้นคว้า ได้ศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลดังกล่าว ในหัวข้องานวิจัยของผู้ศึกษา คือ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

เฉลิม อุตกฤษณ์ (2521 : 26-27) ศึกษา บทบาทของพระภิกษุในงานพัฒนาชุมชน พบว่า ในเรื่องการพัฒนาวัดพระภิกษุมีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ การสร้าง การปรับปรุงป่าช้า จัดหาแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ หาเครื่องอำนวยความสะดวกสบาย ส่วนในเรื่องการพัฒนาหมู่บ้านพระภิกษุมีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงห้องสมุด การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สถานที่ประกอบกิจกรรมหมู่บ้าน และในเรื่องการบริการสังคม พระภิกษุมีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ การสร้าง การปรับปรุง บริเวณ โรงเรียน และจัดหาอุปกรณ์การศึกษา ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุด ได้แก่ การบริจาคสิ่งของที่จำเป็นแก่โรงพยาบาล และการสร้างโรงเรียน เรื่องการพัฒนาการศึกษาพระภิกษุมีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ การอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน การศึกษาด้านพระปริยัติธรรม ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุด ได้แก่ ให้การศึกษาด้านสามัญศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร นักเรียน และ การอบรมพิเศษแก่ผู้ต้องขังของเรือนจำ

อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว (2525 : 86-88) ศึกษา บทบาทของคณะสงฆ์ในสังคมล้านนาไทย พบว่า ในสังคมดังกล่าว กลุ่มสงฆ์มีบทบาทสำคัญในสังคมตั้งแต่อดีตกาลพระสงฆ์ได้รับการยอมรับในสังคมมีฐานะสูง เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ส่งเสริมจริยธรรม หลักของศาสนา มีบทบาทอย่างมากในการอบรมสั่งสอนสมาชิกในกลุ่มสังคมทุกกลุ่ม ให้มีแนวความคิดไปในทางเดียวกัน สมาชิกทุกกลุ่มยึดสถาบันศาสนาเป็นแกนกลาง ในการกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมนอกเหนือจากกฎหมาย

และจารีตประเพณีอื่นๆ พระสงฆ์และวัดเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้าน เมื่อมีงานเทศกาลพระสงฆ์และวัด จะบริการด้านสถานที่และช่วยประกอบพิธีกรรมตลอดจนงานบันเทิงต่างๆ อีกทั้งรวมถึงให้ยืมสิ่งของเครื่องใช้จากวัด เช่น เก้าอี้ เก้าอี้ หมอน กระโถน เป็นต้น วัดจะให้บริการทุกคนในหมู่บ้าน เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายแรงในบ้านเมือง ประชาชนจะนึกถึงพระสงฆ์ก่อน บุคคลอื่น และจะขอให้พระสงฆ์ช่วยเหลือ ด้านการศึกษาพระสงฆ์จะบริการส่งสอนลูกหลานให้การศึกษาฟรี นอกจากนี้ที่ดินของวัดที่กว้างเกินไป เจ้าอาวาสก็จะอนุญาตให้คนยากจนเข้ามาอยู่อาศัยได้ เรียกว่าอยู่ที่วัด ซึ่งปรากฏทั่วไปแม้ในปัจจุบัน

นฤมล เวียงสารวิน (2533 : 12) ศึกษา ลักษณะพระสงฆ์ไทยที่พึงประสงค์ในปัจจุบัน ศึกษากรณีกรุงเทพมหานครและจังหวัดชัยภูมิ เมื่อปี พ.ศ. 2533 พบว่า พระสงฆ์ควรปรับปรุงบทบาทใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป แทนที่จะห่วงแหงหรือห่วงงเหนียว บทบาทลักษณะเช่นเดิมไว้ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้พระสงฆ์มีความโน้มเอียงที่จะทำเช่นนี้ บทบาทที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา ควรเน้นหนักทางด้านพัฒนาจิตใจ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์ที่จะต้องพัฒนาจิตใจของประชาชนให้ตื่นตัวให้ก้าวหน้าทางธรรม เร่งให้ศึกษาทางธรรม ให้ปฏิบัติธรรมอันเป็นการส่งเสริมคุณงามความดี การพัฒนาด้านจิตใจนั้นต้องควบคู่ไปกับการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

รอบ รักษาพรหมณ์ (2535 : 65-66) ศึกษา บทบาทพระสงฆ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การให้การศึกษาและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา พระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า มีการอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานต่างๆ ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ธรรมแก่ชุมชนอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือจัดฝึกอบรมธรรมแก่ประชาชนทั่วไป ด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กก่อนวัยเรียน และนักเรียนในโรงเรียน พระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ให้โรงเรียนใช้สถานที่ของวัดจัดกิจกรรมพุทธศาสนาอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือการเทศนาหรือการบรรยายธรรมแก่นักเรียน และจัดตั้งหน่วยการศึกษาธรรมปฏิบัติ หรือหน่วยพุทธมามะกะแก่นักเรียนขึ้นในวัดตามลำดับ ด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พระสงฆ์มีบทบาทอยู่ในเกณฑ์น้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า การส่งเสริมเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไป และพระภิกษุสามเณรที่ขาดโอกาสทางการศึกษา เข้ารับบริการทางการศึกษาในสายสามัญให้สูงขึ้นอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือ การจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญศึกษาขึ้นในวัดเพื่อให้พระภิกษุและสามเณรและบุคคลทั่วไปได้รับการศึกษาสูงขึ้น ด้านการอบรมประชาชนทั่วไป พระสงฆ์มีบทบาทอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การออกเยี่ยมเยียนแนะนำประชาชนตามโอกาสต่างๆ อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไปอบรมประชาชนเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ด้านการจัดสอนวิชาชีพ พระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า วัดเป็นสถานที่ประชุมและอบรมทางวิชาชีพอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนหน่วยงานวิชาชีพเคลื่อนที่ในด้านวิทยากร อุปกรณ์และอาสาสมัครอบรมวิชาชีพแก่ประชาชนในเขตชุมชนของวัด จัดการศึกษาด้วยการจัดห้องสมุดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน พระสงฆ์ มีบทบาทในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรมปรากฏว่า มีการส่งเสริมและแนะนำประชาชนให้รู้จักและรักการอ่านอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด รองลงมาคือ การร่วมมือกันกับประชาชนในการส่งเสริมการจัดตั้งที่อ่านหนังสือให้แก่หมู่บ้าน และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุด หรือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

ณรงค์ คงนวล (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษา บทบาทของพระสงฆ์วัดชลประทานรังสฤษฎ์กับการพัฒนาสังคม โดยเน้นด้าน การสอนหนังสือในสถานการศึกษา การสังเคราะห์ประชาชน และการเผยแพร่ธรรม พบว่า พระสงฆ์ที่สอนหนังสือในสถานการศึกษามหาวิทยาลัยในการพัฒนาสังคมมากกว่าพระสงฆ์ที่ไม่ได้สอนหนังสือในสถานการศึกษา พระสงฆ์ที่ปฏิบัติงานสังเคราะห์ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาสังคม มากกว่าพระสงฆ์ที่ไม่ได้สังเคราะห์ประชาชน และพระสงฆ์ที่เผยแพร่ธรรม ไม่มี บทบาทในการพัฒนาสังคม มากไปกว่าพระสงฆ์ที่ไม่ได้เผยแพร่ธรรม

จิตลาวณิช บุนนาค (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษา ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในสายตาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ภาพลักษณ์ในด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเอกชนในสายตาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับดีหรืออาจเรียกได้ว่า มหาวิทยาลัยเอกชนมีภาพลักษณ์เชิงบวกเฉลี่ย 3.53 โดยที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 54.6 ไม่สนใจที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน แต่ทั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเอกชน ร้อยละ 45.4 ให้เหตุผลดังนี้ คือ สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ สามารถเลือกคณะได้ตามต้องการ หรือสนใจและสาขาวิชาที่ศึกษามีคุณภาพดีเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ฯลฯ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ภาพลักษณ์ที่เด่นที่สุดของมหาวิทยาลัยเอกชนในสายตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงานร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างชาติที่มีชื่อเสียง รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเอกชนมีอุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การปฏิบัติการอย่างเพียงพอ ฯลฯ สำหรับภาพลักษณ์ที่ด้อยที่สุดหรือเรียกได้ว่าเป็นภาพลักษณ์เชิงลบคือ สำหรับการเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน

รัตนวดี เทพช่วยสุข (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษา การรับรู้ของชาวพุทธต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์กับการนำเสนอผ่านสื่อมวลชน พบว่า ชาวพุทธส่วนใหญ่รับรู้ภาพลักษณ์พระสงฆ์ด้านบวกในคุณลักษณะเป็นผู้มีคุณธรรมและแสดงบทบาทเป็นแหล่งศรัทธาด้านธรรมะและความประพฤติ

ส่วนภาพลักษณ์ด้านลบ ชาวพุทธรับรู้ในคุณลักษณะเกี่ยวกับด้านวัตถุนิยม ส่วนการเปรียบเทียบภาพลักษณ์พระสงฆ์ที่ผ่านการรับรู้ของชาวพุทธปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับภาพลักษณ์ที่สื่อมวลชนนำเสนอ

เริงฤทธิ์ พลนามอินทร์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษา บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาในจังหวัดอุดรธานี พบว่า พระสงฆ์ในจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทในการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ การพัฒนาด้านวัตถุ พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาภายในบริเวณวัดเป็นสำคัญ ได้แก่ จัดสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม และถังเก็บน้ำฝน เพื่อการจัดการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อให้นักศึกษาแก่บุคคลทุกวัยทุกระดับ การอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมภายในวัด และสร้างศาลาการเปรียญเพื่อสาธารณูปการ ส่วนนอกวัดได้รับบริจาคเงินเป็นกองทุนการศึกษา หรือสมทบทุนอาหารกลางวัน และสนับสนุนการก่อสร้างศาลาประชาคมในตำบลและหมู่บ้าน การพัฒนาด้านจิตใจ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้อบรมประชาชนในการสวดมนต์ รักษาศีลพอๆกับการแสดงพระธรรมเทศนาในวันพระ อบรมโดยใช้คำคม อุทาหรณ์และสุภาษิต ประกอบตามโอกาสอันควร จากกลุ่มคนส่วนน้อยไปสู่กลุ่มคนส่วนใหญ่ รวมทั้งแนะนำและชักชวนให้ลด ละ เลิก อบายมุขอีกด้วย การพัฒนาด้านสังคม พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้ช่วยกระตุ้นจิตใจประชาชนให้กระทำความดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ร่วมประชุมและให้ข้อเสนอแนะการทำงานแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อสร้างความสามัคคีและความสงบสุขในชุมชน

อุษณีย์ ศรีสารคาม (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษา ภาพลักษณ์ของครูบรรณารักษ์ตามทัศนะของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540 พบว่า นักเรียนมีทัศนะต่อภาพลักษณ์ครูบรรณารักษ์โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทัศนะของนักเรียนต่อภาพลักษณ์ของครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ อยู่ในระดับมาก ส่วนทัศนะของนักเรียนต่อภาพลักษณ์ของครูบรรณารักษ์ที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ภาพลักษณ์ด้านความรู้ของครูบรรณารักษ์อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ใฝ่ใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รู้หลักการในการอ่านและการพิจารณาคัดเลือกหนังสือ และมีความรู้รอบตัวดี มีความรู้เกี่ยวกับการบริการห้องสมุด มีความศรัทธาและเชื่อมั่นในวิชาชีพบรรณารักษ์ เป็นผู้มีความรู้ในการแนะนำการอ่านและการศึกษา มีความรู้เรื่องทรัพยากรห้องสมุด และจัดทำเครื่องมือต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในห้องสมุด ส่วนภาพลักษณ์ด้านบุคลิกภาพที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ รักความสะอาด มีระเบียบ ใฝ่รู้ รักความยุติธรรม แต่งกายดี เป็นมิตร น่ารัก และมีความรอบคอบ ตามลำดับ

ตริงตรา ทรัพย์สังแสง (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษา ภาพลักษณ์ของกรมประชาสัมพันธ์ ในทัศนะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชน กลุ่ม ตัวอย่างเกี่ยวกับกรมประชาสัมพันธ์ รวมถึงทัศนะที่มีต่อภาพลักษณ์ของกรม ประชาสัมพันธ์ พบว่า กรมประชาสัมพันธ์ มีภาพลักษณ์ด้านต่างๆ ทั้งในด้านการบริการ การนำเสนอ บุคลากรหรือผู้บริหาร ออกมาในทางที่ดี ที่เป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไป ระดับการศึกษาและอาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของกรมประชาสัมพันธ์แตกต่างกัน ยกเว้นด้านเพศ และอายุ ควรทำการประชาสัมพันธ์ภายในการทำงานวิจัยทัศนะของพนักงานที่มีต่อกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนดำเนินงานการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้าง ภาพลักษณ์ของ กรมประชาสัมพันธ์ต่อไป

ชลรัตน์ ชลมารค (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษา ภาพลักษณ์โรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนและมัธยมศึกษาเอกชน มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์โรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับค่อนข้างบวก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าผู้ปกครองมีทัศนะต่อภาพลักษณ์โรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี ในระดับค่อนข้างบวกทุกด้าน ยกเว้นด้านเอกลักษณ์ของโรงเรียนเรื่องความโดดเด่นในเรื่องงานฝีมือ ศิลปหัตถกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

นิโลบล นาคพลังกุล (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษา ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในเรื่องสั้นไทย ระหว่าง พ.ศ. 2532-2543 พบว่า มีภาพลักษณ์ มี 6 ลักษณะ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือภาพลักษณ์ ส่วนบุคคล ได้แก่ ภาพลักษณ์ของผู้ฝึกฝนตนทางธรรม ตัวละครพระสงฆ์จะฝึกฝนตนเพื่อความหลุดพ้น อีกทั้งเพื่อให้มีคุณธรรมมากขึ้น ภาพลักษณ์ของผู้พ่ายแพ้ต่อกิเลส และภาพลักษณ์ของผู้ให้ความสำคัญ กับตัวตนและวัตถุ ตัวละครพระสงฆ์จะให้ความสำคัญกับความสุกทางเพศรส การมีชื่อเสียงเกียรติยศ รวมไปถึงความสะอาดสบายจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ กลุ่มที่สองคือ ภาพลักษณ์ที่สัมพันธ์ กับสังคม ได้แก่ ภาพลักษณ์ของผู้นำทางจิตวิญญาณ คือ ตัวละครพระสงฆ์จะช่วยให้ชาวบ้าน คลายความทุกข์ใจ สร้างขวัญ กำลังใจ และสั่งสอนให้เป็นคนดี รวมทั้งพระสงฆ์เป็นสัญลักษณ์ของ ความดี ภาพลักษณ์ของผู้สงเคราะห์ชาวบ้าน ตัวละครพระสงฆ์จะสงเคราะห์ชาวบ้านในเรื่อง การศึกษา และการดำเนินชีวิต ภาพลักษณ์ของผู้มอมเมาชาวบ้านให้หลงอยู่ในอวิชชา กล่าวคือตัวละคร พระสงฆ์สอนให้ชาวบ้านเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งไร้สาระ และไม่ช่วยให้ชาวบ้านเกิดปัญญา ภาพลักษณ์ทั้ง 6 ที่กล่าวมานี้ และแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพระสงฆ์ในสังคมไทย ซึ่งแม้ว่า จะลดบทบาทในการเป็นผู้นำชุมชนลง หากยังมีความสำคัญในด้านการเป็นที่พึ่งทางใจของ พุทธศาสนิกชน ขณะเดียวกันในบางภาพลักษณ์ยังแสดงให้เห็นความเป็นมนุษย์ปุถุชน ซึ่งยังอยู่ ใต้อำนาจของกิเลสอีกด้วย

อภิชาติ พุกสวัสดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น พบว่า ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นในด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ภาพลักษณ์เด่นที่สุดของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นคือ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป รองลงมาคือ ภาพลักษณ์ความทันสมัยแบบคนรุ่นใหม่ การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ความเหมาะสมในเรื่องทำเลที่ตั้ง ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน

ประสิทธิ์ จันทร์ช่วย (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาภาพลักษณ์เรือนจำในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง พบว่า ภาพรวมด้านความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์เรือนจำอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยมีภาพลักษณ์สูงสุดในด้านชื่อเสียงและผลงานของเรือนจำ รองลงมาคือด้านเทคโนโลยีมาใช้กับเรือนจำ ด้านบทบาทหน้าที่ของเรือนจำ และมีภาพลักษณ์ต่ำสุดในด้านการบริการของเรือนจำ

พนมพล อูระพันธ์มาศ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะของศูนย์การค้า : รูปแบบที่ก่อให้เกิดกิจกรรมและรายได้ พบว่า พื้นที่สาธารณะของศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรีเซ็นเตอร์ ประชาชนที่มาใช้งานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น ที่มีอายุอยู่ในช่วง 15-20 ปี และ 21-25 ปี ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการมาใช้งานพื้นที่สาธารณะเพื่อการนัดพบรอคอย ส่วนพื้นที่สาธารณะของศูนย์การค้ามาบุญครองเซ็นเตอร์ ประชาชนที่มาใช้งาน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น ที่มีอายุอยู่ในช่วง 15-20 ปี และ 21-25 ปี เช่นกัน ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการมาใช้งานพื้นที่สาธารณะเพื่อเดินผ่าน และพื้นที่สาธารณะของศูนย์การค้าเซ็นทรัล เวิลด์ พลาซ่า ประชาชนที่มาใช้งานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ ที่มีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป อีกทั้งมีวัตถุประสงค์ในการมาใช้งานพื้นที่สาธารณะเพื่อนั่งพัก นั่งเล่น ส่วนความต้องการให้พื้นที่สาธารณะสามารถตอบสนองกิจกรรมนั้น ประชาชนที่มาใช้งานพื้นที่สาธารณะทั้ง 3 แห่ง ส่วนใหญ่มีความต้องการให้พื้นที่สาธารณะสามารถตอบสนองกิจกรรมการแสดงกิจกรรม การพักผ่อน และการนัดพบรอคอย อีกทั้งความพึงพอใจต่อรูปแบบพื้นที่สาธารณะของศูนย์การค้า รูปแบบที่ประชาชนผู้มาใช้งานมีความพึงพอใจมาก คือ รูปแบบในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะ ความสว่าง ขนาดรูปร่างพื้นที่สาธารณะ และบรรยากาศ ตามลำดับ

พระมหาวัชรระพร อริยวาทิ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์ต่อสังคมของประชาชนในเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน มี 4 ด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับสูง คือ ด้านการปกครอง (การประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย) รองลงมาคือ ด้านการ

สาธารณูปการ ด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา และด้านการศึกษา ส่วนภาพรวมต่อบทบาทพระสงฆ์ในด้านบทบาทที่เป็นจริง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้าน ก.สาธารณูปการ รองลงมาคือ ด้านการปกครอง (การประพฤติปฏิบัติตามประธรรมวินัย) และด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

วาสนี วรรณศรี (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษา ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง อายุ 17 ปี และส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ใน โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเทศบาล ในแผนการเรียนวิทย์-คณิต ระดับการศึกษาของบิดาพบว่าอยู่ในระดับปริญญาตรี มารดาพบว่าอยู่ในระดับ ม.6/ปวช. เป็นส่วนใหญ่ อาชีพของบิดาคือ อาชีพเกษตรกรและอาชีพของมารดา คือการประกอบธุรกิจส่วนตัว รายได้ครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5,000-15,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจากสื่อต่างๆ มหาวิทยาลัยที่ทำการประชาสัมพันธ์ พบว่าสื่อที่นักเรียนเคยเห็น 5 อันดับแรก คือ วิทยุ ป้ายคำเอ้าท์ เว็บไซต์ การประชาสัมพันธ์แนะนำของมหาวิทยาลัยตามโรงเรียน และแผ่นพับ/ใบปลิวตามลำดับ เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่ามหาวิทยาลัยมีภาพลักษณ์ในระดับดีทุกด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษา และคุณภาพของนักศึกษาและบัณฑิต เมื่อจำแนกตามตัวแปรด้านประชากร พบว่า อายุ และประเภทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนตัวแปรที่เหลือคือ เพศ แผนการเรียน

อัศวิน แสงปาก (2550 : 36-41) ได้วิจัยเรื่องผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการให้คำปรึกษา แบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นลดลงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ พบว่า มีปัจจัย และมีมูลเหตุหลายประการที่สอดคล้องกับงานวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน อำเภอฮอยดาว จังหวัดจันทบุรี และมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ และผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารดังกล่าวนี้เพื่อเป็นแนวทางต่อการศึกษาภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้นตอนต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 4 แห่ง รวมประชากรทั้งหมด 1,100 คน (ทะเบียนนักเรียนเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี. เขต 2 : 2554)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้ศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้คัดเลือกจากนักเรียนเป้าหมายโดยใช้หลักการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน และดำเนินการสุ่มตัวอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสารงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. สร้างแบบสอบถามตามแนวทางในการสร้างเครื่องมือและกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์และลักษณะของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทานและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (รายนามปรากฏอยู่ในภาคผนวก ก) ตรวจสอบเพื่อให้ได้ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ และความเหมาะสมของแบบสอบถามเพื่อที่ปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงความเที่ยงตรงแล้วนำไปทดลองใช้ (Tri Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนมะขามสารเสรีชัย อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างกำหนดไว้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 19) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้ แบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8801

ด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9108

ด้านภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8090

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและมีความสมบูรณ์ ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ลักษณะครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นแบบ 2 ตัวเลือกให้นักเรียนตอบว่า ใช่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูของครัวนั้นเป็นจริง ถ้าตอบว่าไม่ใช่ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไม่จริง

	ใช่	ไม่ใช่
คำถาม เริงบวก	1	0
คำถาม เริงปฏิเสธ	0	1

เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.50-1.00 คะแนน (มากกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐานของกลุ่ม) หมายถึง ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวดี

ค่าเฉลี่ย 0.00-49.00 คะแนน (น้อยกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐานของกลุ่ม) หมายถึง ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 3 ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมของสงฆ์ ด้านการปฏิบัติตนในวัด ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส โดยใช้เกณฑ์ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (3 กลุ่ม)

ค่าเฉลี่ย 4.00-5.00 คะแนน (มากกว่าหรือเท่ากับค่าควอไทล์ที่ 3 ของกลุ่ม) หมายถึง มีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.00-3.99 คะแนน (มากกว่าหรือเท่ากับค่าควอไทล์ที่ 2 ของกลุ่ม) หมายถึง มีระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.99 คะแนน (น้อยกว่าค่าควอไทล์ที่ 2 ของกลุ่ม) หมายถึง มีระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการพื้นที่เขตการศึกษา จันทบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ด้วยตัวเอง

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบอย่าง ถูกต้องมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. บัญชีส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ
2. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

3. ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ด้านกิจวัตรของสงฆ์ ด้านการปฏิบัติตนในวัด ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยใช้สถิติเชิงวิเคราะห์การทดสอบค่าที่ t-test และ F-test และวิเคราะห์ความแปรปรวน

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว โดยใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติประกอบด้วย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรง (Accuracy)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมุติฐาน

3.1 ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม

3.2 ค่า F-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม

3.3 วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

\bar{x}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
t	แทน	ค่าสถิติ 2 กลุ่ม แจกแจงแบบ +
F	แทน	ค่าสถิติแจกแจงแบบ F เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 ระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัด จันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t-test หรือ F-test และความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และ ค่าร้อยละ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกเป็นรายด้าน

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n = 285)	ร้อยละ (100.00)
1. เพศ		
ชาย	125	42.70
หญิง	160	57.30
2. ลักษณะครอบครัว		
บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน	154	64.10
บิดา มารดา หย่าร้าง หรือ แยกกันอยู่	85	28.10
บิดา หรือ มารดา เสียชีวิต	46	7.80

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

เพศ นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.30 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.70

ลักษณะครอบครัว นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอย ดาว จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ครึ่งบิดา มารดา อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 64.10 มีจำนวนน้อยมากที่สุด บิดา มารดา หย่าร้าง หรือ แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 28.10 และมีจำนวนน้อยที่สุดที่ บิดา มารดา เสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 7.80

ตอนที่ 2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของระดับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม

ระดับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	จำนวน (n = 285)	ร้อยละ (100.00)
ดี	129	43.20
ไม่ดี	156	56.80

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนโดยภาพรวม พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี นักเรียนเกินกว่าครึ่งมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวอยู่ในระดับไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 56.80 และนักเรียนเกือบครึ่งมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 43.20 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตอนที่ 3 ระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์	4.66	0.41	มากที่สุด	2
ด้านการปฏิบัติตนในวัด	4.30	0.61	มากที่สุด	4
ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ	4.46	0.67	มากที่สุด	3
ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส	4.67	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.52	0.38	มากที่สุด	

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกเป็นรายด้าน โดยภาพรวมพบว่าภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67-4.46$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส ($\bar{X} = 4.67$) ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์ ($\bar{X} = 4.66$) ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ ($\bar{X} = 4.46$) และมีด้านการปฏิบัติตนในวัด ($\bar{X} = 4.30$)

สรุปผลพอสังเขป ได้ดังนี้ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีในระดับมากที่สุด แสดงว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนนั้น เป็นภาพลักษณ์ที่อยู่ในระดับที่ดี การปฏิบัติตนในด้านต่างๆ ของพระสงฆ์ เมื่อนักเรียนได้พบเห็นผู้ปกครองของตนเองทำบุญ ใสบาตร ทั้งในวัด และหน้าบ้านของนักเรียน รวมไปถึงที่สาธารณะต่างๆ เช่น ชุมชนในหมู่บ้าน โรงเรียน ตลาด เป็นต้น ก็จะพบเห็นกิริยา ท่าทางที่น่าเคารพ และศรัทธา ของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติต่อฆราวาสในที่สาธารณะต่างๆ เมื่อภาพลักษณ์ที่ดีของพระสงฆ์ได้เกิดขึ้นในทัศนะของนักเรียนแล้ว กิจวัตรของพระสงฆ์ต้องน่าเคารพ และน่าศรัทธาเช่นกัน เพราะพระสงฆ์เป็นแบบอย่างของผู้ปฏิบัติดี ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่สามารถเห็นกิจวัตรต่างๆ ของพระสงฆ์ภายในวัดได้ทุกกิจวัตร แต่นักเรียนก็เชื่อ และศรัทธาว่าพระสงฆ์ในอำเภอสอยดาวเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์จำแนกเป็นรายชื่อ

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์				
1. พระสงฆ์บิณฑบาตเป็นประจำทุกวัน	4.77	0.65	น้อย	3
2. พระสงฆ์สวดมนต์ทำวัตรสม่ำเสมอ	4.89	0.37	มาก	1
3. พระสงฆ์ครองจีวรที่สะอาดอยู่เสมอ	4.63	0.76	มาก	4
4. พระสงฆ์กวาด ทำความสะอาดโบสถ์ ลานเจดีย์	4.23	1.12	ปานกลาง	5
5. พระสงฆ์เดินด้วยอาการสำรวม	4.78	0.67	ปานกลาง	2
รวม	4.66	0.41	ปานกลาง	

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์ พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.66$) ปรากฏผลดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีประเด็นที่มีภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.89-4.77$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ พระสงฆ์สวดมนต์ทำวัตรสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.89$) พระสงฆ์เดินด้วยอาการสำรวม ($\bar{X} = 4.78$) และพระสงฆ์บิณฑบาตเป็นประจำทุกวัน ($\bar{X} = 4.77$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการปฏิบัติตนในวัดจำแนกเป็นรายชื่อ

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการปฏิบัติตนในวัด				
1. พระสงฆ์ครองจีวรเรียบร้อย	4.73	0.69	มากที่สุด	1
2. พระสงฆ์บำรุงรักษาทรัพย์สินสมบัติภายในวัด	4.49	0.95	มากที่สุด	3
3. พระสงฆ์ใช้น้ำประปา และไฟฟ้าอย่างประหยัด	4.51	0.84	มากที่สุด	2
4. พระสงฆ์ใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการศึกษาธรรมะ	3.29	1.49	ปานกลาง	5
5. พระสงฆ์สนทนาด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล	4.48	1.02	มากที่สุด	4
รวม	4.30	0.61	มากที่สุด	

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการปฏิบัติตนในวัด พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.30$) ปรากฏผลดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า มีประเด็นที่มีภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.73 - 4.49$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ พระสงฆ์ครองจีวรเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.73$) พระสงฆ์บำรุงรักษาทรัพย์สินสมบัติภายในวัด ($\bar{X} = 4.49$) และพระสงฆ์สนทนาด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล ($\bar{X} = 4.48$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ จำแนกเป็นรายชื่อ

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ				
1. พระสงฆ์ไม่ควรอยู่ในสถานที่บันเทิง	4.64	0.79	มากที่สุด	2
2. พระสงฆ์ไม่ควรยื่นในท่าตามสบาย	4.09	1.19	มากที่สุด	5
3. พระสงฆ์ไม่ควรจับจีวรพาหนะ	4.55	0.97	มากที่สุด	3
4. พระสงฆ์ไม่ควรสูบบุหรี่	4.62	0.90	มากที่สุด	1
5. พระสงฆ์ไม่ควรสวมแว่นกันแดดสีดำ	4.41	1.03	มากที่สุด	4
รวม	4.46	0.67	มากที่สุด	

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะพบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) ปრაกฏผลดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า เกือบทุกข้อมีภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64 - 4.55$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่พระสงฆ์ไม่ควรอยู่ในสถานที่บันเทิง ($\bar{X} = 4.64$) พระสงฆ์ไม่ควรสูบบุหรี่ ($\bar{X} = 4.62$) และพระสงฆ์ไม่ควรจับจีวรพาหนะ ($\bar{X} = 4.55$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการปฏิบัติต่อฆราวาส จำแนกเป็นรายชื่อ

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการปฏิบัติต่อฆราวาส				
1. พระสงฆ์ไม่ใช่จำนวน ภาษาที่สื่อไปทางลามกอนาจาร	4.78	0.61	มากที่สุด	3
2. พระสงฆ์ไม่ควรเลือกรับภิกษุฉินมนต์	4.28	1.13	มากที่สุด	5
3. พระสงฆ์ไม่พูดอ้างว่าตนเป็นผู้วิเศษ	4.60	0.94	มากที่สุด	4
4. พระสงฆ์ไม่สนับสนุนให้เล่นการพนัน	4.86	0.38	มากที่สุด	1
5. พระสงฆ์แสดงความเอื้อเฟื้ออนุเคราะห์ต่อฆราวาสทุกคน	4.81	0.59	มากที่สุด	2
รวม	4.67	0.48	มากที่สุด	

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการปฏิบัติต่อฆราวาส พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$) ปรากฏผลดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่ามากกว่าครึ่งมีภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.86-4.78$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ทำพระสงฆ์ไม่สนับสนุนให้เล่นการพนัน ($\bar{X}=4.86$) พระสงฆ์แสดงความเอื้อเฟื้ออนุเคราะห์ต่อฆราวาสทุกคน ($\bar{X}=4.81$) และพระสงฆ์ไม่ใช่จำนวน ภาษาที่สื่อไปทางลามก อนาจาร ($\bar{X}= 4.78$)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t-test หรือ F-test และความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านเพศ

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	เพศ				t	p
	ชาย (n=125)		หญิง (n=160)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนโดยรวม	4.55	0.31	4.50	0.50	1.01	0.31
ด้านกจิวัตรของพระสงฆ์	4.70	0.33	4.62	0.46	1.35	0.18
ด้านการปฏิบัติตนในวัด	4.40	0.51	4.23	0.68	1.83	0.07
ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ	4.44	0.65	4.47	0.69	-0.30	0.76
ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส	4.67	0.43	4.66	0.52	0.13	0.90

* $p \leq .05$

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านเพศ พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า เพศไม่มีผลต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนในทุกด้าน เช่นเดียวกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะครอบครัว

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น	ลักษณะครอบครัวเกี่ยวกับบิดามารดา						F	p
	อยู่ด้วยกัน (n=154)		อย่าร้าง/ แยกกันอยู่ (n=85)		เสียชีวิต (n=46)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะ ของนักเรียนโดยรวม	4.72	0.29	4.61	0.47	4.45	0.47	3.14	0.00*
ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์	4.80	0.60	4.75	0.68	4.84	0.53	0.45	0.65
ด้านการปฏิบัติตนในวัด	4.94	0.24	4.84	0.43	4.72	0.76	1.95	0.05*
ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ	4.66	0.67	4.59	0.82	4.65	0.65	0.68	0.49
ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส	4.37	0.92	4.12	1.24	3.29	1.44	1.63	0.01*

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะของครอบครัวเกี่ยวกับบิดามารดา อยู่ด้วยกัน อย่าร้างแยกกันอยู่และเสียชีวิต พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวต่างกันความเห็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ลักษณะครอบครัวมีผลต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ลักษณะครอบครัวเกี่ยวกับบิดามารดา อยู่ด้วยกัน อย่าร้างแยกกันอยู่และเสียชีวิตมีผลต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส ด้านการปฏิบัติตนในวัด ดังนั้นจึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะครอบครัว เป็นรายคู่

ลักษณะครอบครัว		อยู่ด้วยกัน	หย่า/แยก	เสียชีวิต
ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์	\bar{x}	4.94	4.84	4.72
ด้านการปฏิบัติตนในวัด				
อยู่ด้วยกัน	4.94	-	0.10	0.22*
หย่า/แยก	4.84		-	0.10
เสียชีวิต	4.72			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะครอบครัวเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีลักษณะครอบครัวที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิตมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ดีกว่าผู้ที่มีลักษณะครอบครัวที่บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน

จากตาราง 10 แสดงว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลักษณะของครอบครัวมารดาเสียชีวิตกับลักษณะของครอบครัวอยู่ด้วยกันมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามลักษณะครอบครัว เป็นรายคู่

ลักษณะของครอบครัว		อยู่ด้วยกัน	หย่า/แยก	เสียชีวิต
ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์				
ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส	\bar{X}	4.37	4.12	3.29
อยู่ด้วยกัน	4.37	-	0.25*	1.18
หย่าร้าง/แยก	4.12		-	1.03
เสียชีวิต	3.29			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีจำแนกลักษณะครอบครัว เป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวต่างกันความเห็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวที่บิดาหรือมารดาอยู่ร้าง หรือแยกกันอยู่มีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ดีกว่าผู้ที่มีลักษณะของครอบครัวที่บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลักษณะของครอบครัวที่บิดาหรือมารดาอยู่ร้าง หรือแยกกันอยู่กับลักษณะของครอบครัวบิดา มารดาอยู่ด้วยกันมีความเห็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับ
ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว
จังหวัดจันทบุรี จำแนกด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว				t	p
	น้อย (n=156)		มาก (n=129)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะ ของนักเรียนโดยรวม	4.66	0.25	4.42	0.43	4.82	0.00*
ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์	4.72	0.29	4.61	0.47	2.11	0.04*
ด้านการปฏิบัติตนในวัด	4.45	0.47	4.19	0.69	3.14	0.00*
ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ	4.67	0.48	4.29	0.75	4.30	0.00*
ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส	4.77	0.34	4.59	0.55	2.86	0.00*

* $p \leq .05$

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูของ
ครอบครัวกับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภ
สอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่างกันความเห
็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีผลต่อนักเรียนภาพลักษณ์ของพระสงฆ์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการอบรมของครอบครัวต่างกัน
ความเห็นต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์ ด้านการปฏิบัติตนในวัด ด้านการปฏิบัติตน
ในที่สาธารณะด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาส โดยผู้ที่มีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในระดับมาก
มีภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนในระดับน้อย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้นำมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะเป็นลำดับได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มี ลักษณะครอบครัว ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มี ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งหมด 1,100 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี และแนวคิดจากตำราต่าง ๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์ และลักษณะของการวิจัยในการสร้างเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) จำนวน 37 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเป็นลักษณะการสำรวจรายการ (Check List) คำถามประกอบไปด้วย เพศ ลักษณะครอบครัว จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ จำนวน 5 ท่าน เมื่อผ่านการพิจารณา และปรับปรุงแก้ไข ได้นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมะขามสรรเสริญ อำเภอมะขาม จังหวัด จันทบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่า สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 19) ด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้ แบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความ เชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.8801

- ด้านลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9108

- ด้านภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8090

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการ วิจัยทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 2.1 ค่าความเที่ยงตรง
- 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมุติฐาน

- 3.1 ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม
- 3.2 ค่า F-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม
- 3.3. วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ระดับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยรวม พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนนั้น เป็นภาพลักษณ์ที่อยู่ในระดับที่ดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ในทัศนะของนักเรียน ในระดับมาก ได้แก่ กิจวัตรของพระสงฆ์ การปฏิบัติตนในวัด การปฏิบัติตนในที่สาธารณะ และการปฏิบัติตนต่อฆราวาส การปฏิบัติตนในด้านต่างๆ ของพระสงฆ์ เมื่อนักเรียนได้พบเห็น ผู้ปกครองของตนเองทำบุญ ไสบาตร ทั้งในวัด และหน้าบ้านของนักเรียน รวมไปถึงที่สาธารณะต่างๆ เช่น ชุมชนในหมู่บ้าน โรงเรียน ตลาด เป็นต้น ก็จะพบเห็นกิริยา ท่าทางที่น่าเคารพ และศรัทธา ของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติต่อฆราวาสในที่สาธารณะต่างๆ

เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ลักษณะของครอบครัว ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของ ครอบครัว กับภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวม และรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มี ลักษณะของครอบครัว กับการ อบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 ผลการทดสอบสมมุติฐาน นักเรียนที่มี เพศ ต่างกัน มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่เป็นเพศชาย หรือเพศหญิง สามารถมีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ได้เช่นเดียวกัน และเพศของนักเรียนนั้นไม่จำกัดทัศนะที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ เพราะทัศนะนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจ ซึ่งแล้วนั้นจึงเทียบได้กับ ภาวิณี หงส์เจริญ (2544 : 62-63) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนะเกี่ยวข้องกับความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากบุคคลมีความรู้หรือเชื่อในสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนะที่ดีต่อสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้าม หากมีความรู้มาก่อนว่า สิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทัศนะไม่ดีต่อสิ่งนั้นเป็นต้น ดังนั้น กิจวัตรของพระสงฆ์ย่อมน่าเคารพ และน่าศรัทธาเช่นกัน เพราะนักเรียนมีความเชื่อ และศรัทธาว่าพระสงฆ์เป็นแบบอย่างของผู้ปฏิบัติดี ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่สามารถเห็นกิจวัตรต่างๆ ของพระสงฆ์ภายในวัดได้ทุกกิจวัตร และทุกครั้ง แต่นักเรียนก็เชื่อ และศรัทธาว่าพระสงฆ์ในอำเภอสอยดาวเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว เปรียบเทียบได้กับผลการศึกษาของ เรืองฤทธิ์ พลนามอินทร์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษา บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาในจังหวัดอุดรธานี พบว่า พระสงฆ์ในจังหวัดอุดรธานีมีบทบาทในการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนาทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ การพัฒนาด้านวัตถุ พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาภายในบริเวณวัดเป็นสำคัญ ได้แก่ จัดสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม และถังเก็บน้ำฝน เพื่อการจัดการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อให้นักศึกษาแก่บุคคลทุกวัยทุกระดับ การอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมภายในวัด และสร้างศาลาการเปรียญเพื่อสาธารณูปการ ส่วนนอกวัดได้บริจาคเงินเป็นกองทุนการศึกษา หรือสมทบทุนอาหารกลางวัน และสนับสนุนการก่อสร้างศาลาประชาคมในตำบลและหมู่บ้าน การพัฒนาด้านจิตใจ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้อบรมประชาชนในการสวดมนต์ รักษาศีลพอๆกับการแสดงพระธรรมเทศนาในวันพระ อบรมโดยใช้คำคม อุทาหรณ์และสุภาษิต ประกอบตามโอกาสอันควร จากกลุ่มคนส่วนน้อยไปสู่กลุ่มคนส่วนใหญ่ รวมทั้งแนะนำและชักชวนให้ลด ละ เลิก อบายมุขอีกด้วย การพัฒนาด้านสังคม พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้ช่วยกระตุ้นจิตใจประชาชนให้กระทำความดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ร่วมประชุมและให้ข้อเสนอแนะการทำงานแก่คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อสร้างความสามัคคีและความสงบสุขในชุมชน

สมมุติฐานข้อที่ 2 ผลการทดสอบสมมุติฐาน นักเรียนที่มี ลักษณะครอบครัว มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ลักษณะครอบครัว ที่เป็นบิดา หรือ มารดา เสียชีวิต และ บิดา มารดา หย่าร้าง แยกกันอยู่ มีทัศนะต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ดีกว่า นักเรียนที่มีลักษณะ

ครอบครัวที่ บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน ทั้งนี้การสูญเสียสมาชิกครอบครัว ไม่ว่าจะ เป็น บิดา หรือมารดา อาจทำให้ ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูบุตร ได้ดีขึ้น จากอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ ซึ่ง บิดา มารดา จะไม่เข้มงวดต่อบุตรของตนเองให้หลายๆด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัตนาวดี ศิริทองถาวร (2546 : 155) กล่าวไว้ว่า ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ เป็นการสร้างภาพในใจของคนเรา เกี่ยวกับ บุคคล องค์กร สถาบัน หรือสิ่งต่างๆ ให้มั่นคงเป็นที่ยอมรับ โดยอยู่บนพื้นฐานของความน่าเชื่อถือ การสร้างภาพลักษณ์ ถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือในบุคคล หรือองค์กรสถาบันนั้นเป็นต้น และลักษณะ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ด้านการปฏิบัติตนในที่สาธารณะ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บรวิมินด์ (Baumrind. 1967 : 639) กล่าวไว้ว่า การเลี้ยงดูแบบ เอาใจใส่ นั้นเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่สนับสนุนให้ลูกมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะ โดยกำหนดขอบเขตของพฤติกรรม พร้อมทั้งมุ่งหวังให้เด็กเชื่อฟัง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ยังไม่ให้เด็กได้ เป็นตัวของตัวเอง โดยพ่อแม่แสดงการยอมรับความคิดเห็นของเด็ก สนใจอารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก ให้ความอบอุ่น มีเหตุผลต่อเด็ก ดังนั้นลักษณะครอบครัวของนักเรียนที่ บิดา หรือ มารดา เสียชีวิต และบิดา มารดา หย่าร้าง แยกกันอยู่ ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี น่าจะมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ดีกว่า นักเรียนที่มีลักษณะ ครอบครัว บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ต่างกัน มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ โดยรวม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่า ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีผลทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ด้านการปฏิบัติตนต่อฆราวาสอยู่ในระดับมาก จึงเข้าใจได้ว่า การปฏิบัติตนของพระสงฆ์ที่มีต่อ ฆราวาสนั้น เป็นการปฏิบัติดี ในความคิดเห็นของนักเรียน รองลงมาเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ของครอบครัวที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเชื่อ ได้ว่าเมื่อนักเรียนได้เข้าใจ ให้ความเลื่อมใส ศรัทธา ต่อพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีแล้วนั้น ก็จะเชื่อว่ากิจวัตรต่างๆ ของพระสงฆ์ที่ปฏิบัติอยู่นั้น ย่อมปฏิบัติดี สมควรแก่การเคารพและศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกาญจน์ (2541 : 47-48) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดู ในลักษณะที่พ่อแม่ให้อิสระกับลูก และ มักไม่เรียกร้องให้ลูกมีวุฒิภาวะ หรือความคัมลูก พ่อแม่จะขาดการอบรมลูก ยอมให้ลูกควบคุม ตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น เมื่อลักษณะครอบครัวเปลี่ยนไป คือมีสมาชิกครอบครัวเสียชีวิต อาจจะเป็นเหลือสมาชิกครอบครัวเพียง บิดา และบุตร หรือ มารดา และบุตร การอบรมเลี้ยงดูของ ผู้ปกครองที่ยังมีชีวิตอยู่ก็จะเปลี่ยน ไปเป็น การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว โดยให้หน่วยงานภาครัฐบาล หรือเอกชนเข้ามา มีบทบาท จัดอบรมผู้ปกครองถึงวิธีการ อบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตน ให้มีคุณภาพจิตใจดีขึ้น มีวุฒิภาวะดีขึ้น ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ให้พัฒนาไปในทิศทางที่ดี และถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สามารถนำมาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในจังหวัดอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยภาพลักษณ์ของพระสงฆ์บวชใหม่ ในทัศนะประชาชนในชุมชน ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
3. ควรมีการศึกษาวิจัยลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนของผู้ปกครอง ในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลจากการศึกษาที่ได้จากการวิจัยไปทดลองใช้กับ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายว่าจะมีความแตกต่างกันอย่างไร
2. นำผลจากการศึกษาที่เป็นส่วนแตกต่างกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ที่เป็นครอบครัวในเมืองกับโรงเรียนในชนบทว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ควรนำผลจากการศึกษาที่ได้จากการวิจัยไปทดลอง นำไปศึกษาเชิงสำรวจอาจจะได้ประโยชน์มากยิ่งขึ้นเพื่อหาสิ่งที่แตกต่างของกลุ่มนักเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กัญญา ศิริกุล. (2540). **หลักการประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กาญจนา นาคสกุล. (28 กันยายน 2547). “ภาษาไทยวันนี้ภาพลักษณ์ ภาพพจน์,” **สกุลไทย**. 50(2606) :109.
- เกรียงศักดิ์ โลหะชาละ. (2533). **การสร้างและรักษาภาพพจน์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คนไทยคอตคอม. (2552). **บวชพระ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.khonthai.com/TH/. 1 สิงหาคม 2555.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2541). **เด็กเยาวชน และครอบครัว**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จิตลาวัณย์ บุนนาค. (2539). **ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในสายตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ สีขาว. (2536). **ภาพลักษณ์สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารการศึกษาระดับสูง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ใจทิพย์ ศรีประกายเพชร. (2537). **การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลการสร้างภาพลักษณ์ของโครงการดาวเทียมไทยคม**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิม อุตกฤษณ์. (2521). **การศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลรัตน์ ชลมารค. (2546). **ภาพลักษณ์โรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี ตามการรับรู้ของผู้ปกครอง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูเกียรติ วงศ์เทพเตียน. (2542). **ภาพลักษณ์ของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้โดยสารชาวไทยที่ใช้บริการบนเที่ยวบิน**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณรงค์ คณวถ. (2539). **บทบาทของพระสงฆ์วัดชลประทานรังสฤษฎ์กับการพัฒนาสังคม**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2528). **ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงพร คำคุณวัฒน์ และวาสนา จันทร์สว่าง. (2536). **การสื่อสารการประชาสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ : ทีพีพรินท์.
- ตรีงตรา ทรัพย์ส่งแสง. (2541). **ภาพลักษณ์ของกรมประชาสัมพันธ์ในทัศนะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (ประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2529). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เวียงสารวิน. (2533). **ลักษณะของพระสงฆ์ไทยที่พึงประสงค์ ศึกษาในกรณีกรุงเทพมหานคร และชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิโลบล นาคพลังกุล. (2546). **ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในเรื่องสั้นไทยระหว่าง พ.ศ. 2532 – 2543**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). **การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุษบา แดงวิจิตร. (2550). **ทัศนะของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่สามัญ : ศึกษากรณี โรงเรียนอิสลามสันติชน เขตวังทองหลาง**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประทุม แป้นสุวรรณ. (2545). **การให้คำปรึกษากลุ่มด้านเพศศึกษาวัยรุ่นในกลุ่มเลี้ยง**. กรุงเทพฯ : ก้อปปี แอนด์ พรินท์.
- ประเวศ ะสี. (2536). “ความหวังของสังคมไทย,” *มติชนสุดสัปดาห์*. 13(645) : 9.
- ประสิทธิ์ จันทร์ช่วย. (2548). **ภาพลักษณ์เรือนจำในทัศนะของญาติผู้ต้องขัง**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปราชญ์ บุญยวงศ์วิโรจน์. (2547). **รายงานการวิจัย : การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและจิตลักษณะกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมจันทร์.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529). **ระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต). (2531). **วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม**. กรุงเทพฯ : ปัญญา.
- พระราชวรมุนี (ป.อ. ปยุตโต). (2532). **การพัฒนาจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก

- พนมพล อูระพันธ์มาศ. (2548). แนวทางการออกแบบพื้นที่สาธารณะของศูนย์การค้า : รูปแบบที่
ก่อนให้เกิดกิจกรรมและรายได้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรทิพย์ วรกิจโกคาทร. (2537). ภาพพจน์กับการประชาสัมพันธ์. ใน ภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง :
การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระมหาวัชระพร อริยาภิ. (2549). บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์
ต่อสังคมของประชาชนในเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภาวิณี หงส์เจริญ. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการพัฒนาและรับรองคุณภาพ
โรงพยาบาลของบุคลากรโรงพยาบาล ชุมชนจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ พย.ม.
(การจัดการบริการสุขภาพ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- มานิต รัตนสุวรรณ. (2546). โฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์ในโลกของการประชาสัมพันธ์.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รอบ รักษาพรหมณ์. (2535). บทบาทของพระสงฆ์ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนในจังหวัด นครศรีธรรมราช. สงขลา : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- รัตนวดี เทพช่วยสุข. (2540). การรับรู้ของชาวพุทธต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์กับการนำเสนอ
ผ่านสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รัตนวดี ศิริทองถาวร. (2546). การประชาสัมพันธ์ธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
www.google.co.th. 8 ตุลาคม 2554.
- เริงฤทธิ พลนามอินทร์. (2540). บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาตามแนวพุทธศาสนา
ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา เน้นสังคมศาสตร์). มหาสารคาม
: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ล้อม เฟื่องแก้ว. (2550). วัยเวียงวรรณคดี. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี.
- วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ. (2540). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วาสิณี วรรณศรี. (2549). ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในทัศนะของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต1. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(นิเทศศาสตร์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิจิตร อาวะกุล. (2534). เทคนิคการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นท์ติ้ง เฮาส์.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2535). การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
_____. (2540). การประชาสัมพันธ์ฉบับสมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ไชย สุรกิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศุภาศิริ การิกาญจน์. (2541). บทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วชิรญาณวงศ์. (2516). นวโกวาท. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมิทธิพล เนตรนิมิตร. (2553). ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในอริยวินัย วิถีชีวิตและบทบาทของ
พระสงฆ์. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สันติมา เกษมสันต์ ณ อยู่ชยา. (2539). ภาพลักษณ์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยในสายตา
ผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การโฆษณา). กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายชล อยู่โพธิ์ทอง. (2549). ทัศนะต่อความพร้อมในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาวัดแห่งหนึ่งเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2554). โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จันทบุรี เขต 2. จันทบุรี : สำนักงานฯ.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด
ยูเคชั่น
- สุชา จันทน์เอม. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวัชรีย์ เดชาธรรม. (2545). ความรู้และทัศนคติของบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาและรับรอง
คุณภาพโรงพยาบาล : กรณีศึกษาโรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
ปัญหาพิเศษ ปร.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2540). การประชาสัมพันธ์เชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เอ เอ็น การพิมพ์.
_____. (2542). การประชาสัมพันธ์ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์มและแท็กซ์.

- หนังสือสวดมนต์พิธี. (2545). กรุงเทพฯ : กราฟิค อาร์ตพริ้นติ้ง.
- อดิษฐ์ นิमितสถาพร. (2544). **ภาพลักษณ์ของศาลปกครองในสายตาประชาชน**
เขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิษฐ์ พุกสวัสดิ์. (2546). **ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นตามความคิดเห็นของนักเรียน**
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (สื่อสาร
การตลาด). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- อภิษฐ์ พันธเสน. (2539). **พัฒนาชนบทไทย ช สมุทัยและมรรคตอนที่ 3 ความหวังทางออก**
และทางเลือกใหม่. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.
- อมรวิรัช นาคกรทรรพ. (2548). **เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหาร
ผ่านศึก.
- อรรถ อรรถยุติ. (2545). **ทัศนะของพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีต่อการแปรรูปองค์กร : ศึกษากรณี**
โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อมรรัตน์ ไพเมือง. (2549). **ภาพลักษณ์ของบริษัทแอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด ในทัศนะของ**
ประชาชน เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคมและ
สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว. (2525). **ล้านนาไทยศึกษา, เชียงใหม่ :** สำนักงานตำราเอกสารการพิมพ์กลาง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัศวิน แสงปาก. (2550). **ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และ**
พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การแนะแนวและให้คำปรึกษา).
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2541). **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เฟื่องฟ้า พริ้นติ้ง.
- อุษณีย์ ศรีสารคาม. (2541). **ภาพลักษณ์ของครูบรรณารักษ์ตามทัศนะของนักเรียนในโรงเรียน**
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

Anderson, P.M. and L.G. Rubin. (1986). **Marketing communication.** New Jersey : Prentice
Hall.

Baumrind, D. (1991). **New direction in socialization research.** American : Psychologist.

- Boulding, Kenneth E. (1975). **The Image : Knowledge in Life and Society**. Michigan : University of Michigan Press.
- Daniel J. Boorstin. (1973). **The New Atlantis**. American : Man of Books.
- Edward L. Bernays. (1961). **Your Future in Public Relations**. New York : Ri Chard Rosen Press.
- Frank Jefkins. (1997). **Planned Press and Public Relations**. London : International textbook.
- Han G. Furth. (1969). **Piaget and Knowledge**. Englewood Cliffs : N.J. Prentice Hall.
- Jefkins, Frank. (1993). **Planned Press and Public Relations**. 3 rd ed. Great Britain : Alden Press.
- Kenneth E. Boulding. (1961). **The Image : Knowledge in Life and Society**. Michigan : The University of Michigan.
- Kotler, Phillip. (1963). **Marketing, Analysis, Planning Implementation, and Control**. New Jersey : Prentice –Hall.
- Kretch, Crutchfield. (1969). **Individual in Society**. Ney York : McGraw-Hill.
- Likert Renie. (1993). **A technique for the Measurement of Attitude**. Chicago : Rand McNully Company.
- Raymond Simon. (1980). **Public Relations : Concepts and Practices**. New York : John Wiley and Sons.
- Robert T. Reilly. (1988). **Public Relations in Action**. New York : Prentice Hall.
- Shaw, M.E. And Wright, J.N. (1967). **Scale for the Measurement of Attitudes**. New York : McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. พระศรีศาสนโมลี (พระมหาวิสุต ปญญาทีโป ป.ธ.9) เจ้าคณะอำเภอสอยดาว
เจ้าอาวาสวัดโค้งสนามเป้า จังหวัดจันทบุรี
2. ผศ.อรรวรีย์ เถลิ้มพงษ์
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
3. ผศ.บุษยา ประทุมยศ
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
4. นายปราโมทย์ สุวรรณ
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
จังหวัดจันทบุรี
5. นายกิจจา นวลสุวรรณ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

กราบมนตรีการ พระศรีศาสนโมลี (พระมหาวิสุต ปญญาทีโป ป.ธ.๕)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายฉัฐพงษ์ กสิพันธ์ หลักรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรทิพานิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เกียรติอ่ำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าพระเดชพระคุณท่านฯ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอกราบมนตรีการพระคุณท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาร่างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงกราบมนตรีการมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอกราบมนตรีการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๓-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรารวีญ์ เฉลิมพงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายณัฐชญพงศ์ กสิพันธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง“ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรทิพานิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เกียรอำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าพระเดชพระคุณท่านฯ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษยา ประทุมยศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายณัฐธัญพงศ์ กสิพันธุ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรทิพานิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เดียรอำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าพระเดชพระคุณท่านฯ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๓-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์ปราโมทย์ สุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายณัฐพงษ์ กสิพันธุ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรทิพานิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เดียรอำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าพระเดชพระคุณท่านฯ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๓-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายกิจจา นวลสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายณัฐพงษ์ กสิพันธุ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมี รองศาสตราจารย์ พรทิพานิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เกียรอำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าพระเดชพระคุณท่านฯ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อ ขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๓-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนมะขามสรรเสริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓๐ ชุด

เนื่องด้วย นายณัฐธัญพงศ์ กสิพันธุ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมีรองศาสตราจารย์ พรทิพา นิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.นักรบ เกียรติอ่ำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษาขอไปแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนมะขามสรรเสริญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษากำลังสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕๐ ฉบับ

เนื่องด้วย นายณัฐธัญพงศ์ กสิพันธุ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมีรองศาสตราจารย์ พรทิพา นิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.นักรบ เกียรติอ่ำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้จำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๖-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตามูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕๐ ฉบับ

เนื่องด้วย นายณัฐธัญพงศ์ กสิพันธุ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมีรองศาสตราจารย์ พรทิพา นิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.นักรบ เกียรติอ่ำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้จำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านตาเรือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕๐ ฉบับ

เนื่องด้วย นายณัฐธัญพงศ์ กสิพันธุ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมีรองศาสตราจารย์ พรทิพา นิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.นักรบ เถียรอ่ำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้จำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๓๖๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านทับช้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕๐ ฉบับ

เนื่องด้วย นายณัฐธัญพงศ์ กสิพันธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” โดยมีรองศาสตราจารย์ พรทิพา นิโรจน์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.นักรบ เถียรอ่ำ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้จำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนของท่าน จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

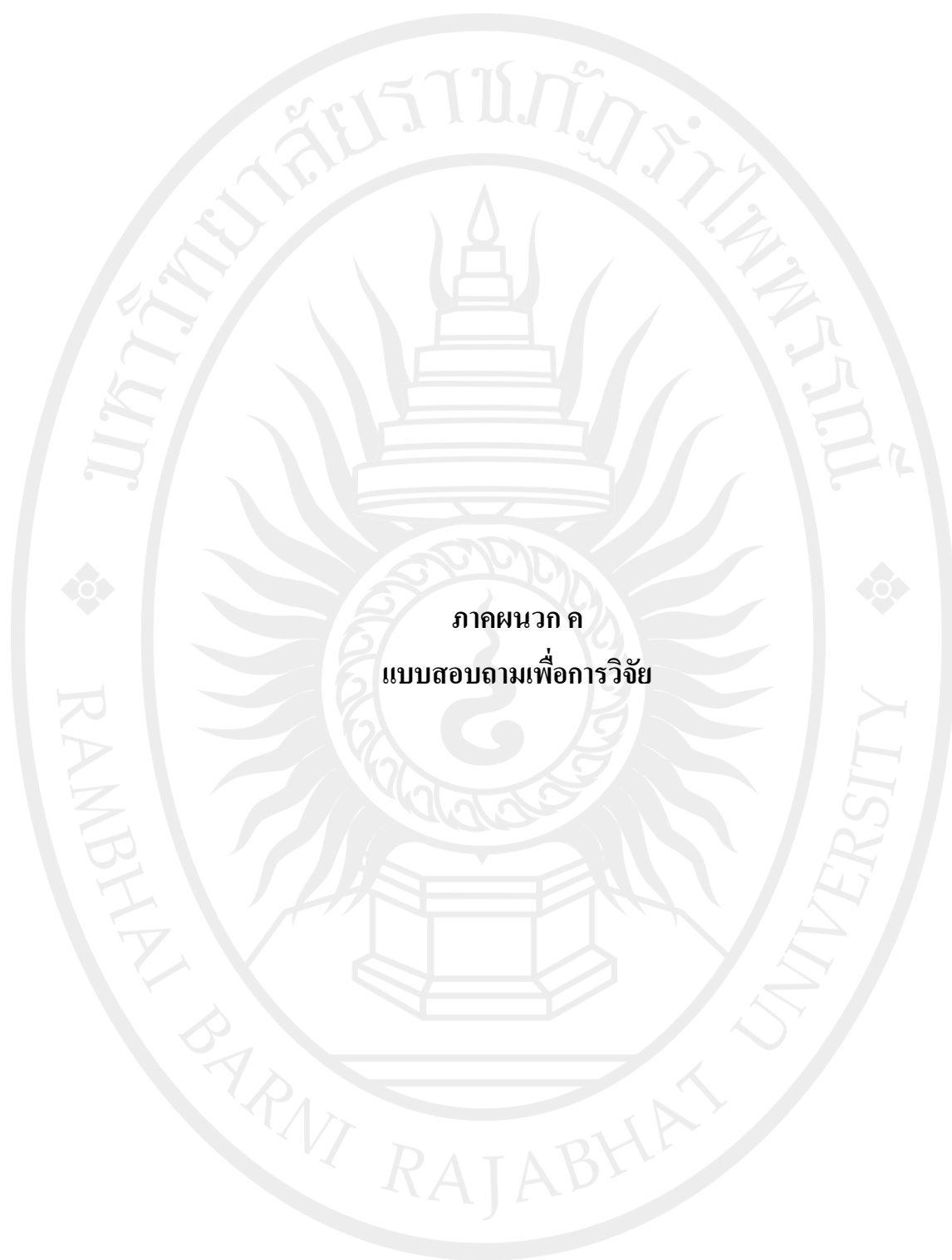
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย
เรื่อง ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ใน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

คำตอบ และข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และประมวลผล ในลักษณะส่วนรวมไม่ใช่เป็นรายบุคคลเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของท่านแต่ประการใด จึงใคร่ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

ตอนที่ 3 ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

นายณัฐชัยพงศ์ กสิพันธ์
นักศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

1 เพศ

- 1) ชาย
 2) หญิง

2 ลักษณะครอบครัว

- 1) บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน
 2) บิดา มารดา หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่
 3) บิดา หรือ มารดา เสียชีวิต

เฉพาะเจ้าหน้าที่

ID

SEX

SATATUS

ตอนที่ 2 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อคิดเห็น ที่นักเรียนเห็นว่า ตรงกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน

ข้อ	ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	ข้อคิดเห็น		เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		ใช่ (1)	ไม่ใช่ (0)	
1	ผู้ปกครองอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นประจำ			☐ A1
2	ผู้ปกครองพูดคุยกับนักเรียนเป็นประจำ			☐ A2
3	ผู้ปกครองตอบคำถามของนักเรียนด้วยเหตุผล			☐ A3
4	ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น			☐ A4
5	ผู้ปกครองยินดีรับฟังปัญหาต่างๆของนักเรียน			☐ A5
6	ผู้ปกครองชักชวนนักเรียนเที่ยวพักผ่อนด้วยกันในวันหยุด			☐ A6
7	ผู้ปกครองไม่ค่อยลงโทษนักเรียน เมื่อนักเรียนทำความผิด			☐ A7
8	ผู้ปกครองมีความอดทนสูงต่อพฤติกรรมไม่ดีของนักเรียน			☐ A8
9	ผู้ปกครองกล่าวคำชมเชย เมื่อนักเรียนทำความดี			☐ A9
10	ผู้ปกครองให้เงินแก่นักเรียนเสมอ เมื่อนักเรียนเรียกร้อง			☐ A10
11	ผู้ปกครองให้อิสระแก่นักเรียนในทุกเรื่อง			☐ A11
12	ผู้ปกครองของนักเรียนทำบุญ ใส่น้ำตกร			☐ A12
13	ผู้ปกครองของนักเรียน เข้าวัด ถวายเทียน ปฏิบัติธรรม			☐ A13
14	ผู้ปกครอง ชักชวนนักเรียน เข้าวัด ถวายเทียน ปฏิบัติธรรม			☐ A14
15	นักเรียนเป็นพุทธมามกะ			☐ A15

ตอนที่ 3 ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี ใน 4 ด้าน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ข้อ	ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะ ของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น					เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		เห็นด้วย ที่สุด (5)	เห็น ด้วย (4)	เฉย ๆ (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย ที่สุด (1)	
1	ด้านกิจวัตรของพระสงฆ์ พระสงฆ์บิณฑบาตเป็นประจำทุกวัน						☐ B1
2	พระสงฆ์สวดมนต์ทำวัตร สม่ำเสมอ						☐ B2
3	พระสงฆ์ครองจีวรที่สะอาดอยู่ เสมอ						☐ B3
4	พระสงฆ์กวาด ทำความสะอาด โบสถ์ ลานเจดีย์						☐ B4
5	พระสงฆ์เดินด้วยอาการสำรวม						☐ B5
6	ด้านการปฏิบัติตนในวัด พระสงฆ์ครองจีวรเรียบร้อย						☐ B6
7	พระสงฆ์บำรุงรักษาทรัพย์สินสมบัติ ภายในวัด						☐ B7
8	พระสงฆ์ใช้น้ำประปา และไฟฟ้า อย่างประหยัด						☐ B8
9	พระสงฆ์ใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อ การศึกษาธรรมะ						☐ B9
10	พระสงฆ์สนทนาด้วยน้ำเสียงที่ นุ่มนวล						☐ B10

ข้อ	ภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ในทัศนะ ของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น					เฉพาะ เจ้า หน้าที่
		เห็นด้วย ที่สุด (5)	เห็น ด้วย (4)	เฉย ๆ (3)	ไม่ เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย ที่สุด (1)	
11	ด้านการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ พระสงฆ์ไม่ควรอยู่ในสถานที่ บันเทิง						☐ B11
12	พระสงฆ์ไม่ควรกระโดด						☐ B12
13	พระสงฆ์ไม่ควรจับขี้ยานพาหนะ						☐ B13
14	พระสงฆ์ไม่ควรสูบบุหรี่						☐ B14
15	พระสงฆ์ไม่ควรสวมแว่นกันแดด สีดำ						☐ B15
16	ด้านการปฏิบัติต่อฆราวาส พระสงฆ์ไม่ใช่สำนวน ภาษาที่สื่อ ไปทางลามก อนาจาร						☐ B16
17	พระสงฆ์ไม่ควรเลือกรับกิจนิมนต์						☐ B17
18	พระสงฆ์ไม่ควรอวดอ้างว่าตนเป็น ผู้วิเศษ						☐ B18
19	พระสงฆ์ไม่สนับสนุนให้เล่นการ พนัน						☐ B19
20	พระสงฆ์แสดงความเอื้อเฟื้อ อนุเคราะห์ต่อฆราวาสทุกคน						☐ B20

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายณัฐธัญพงศ์ กสิพันธ์
วัน เดือน ปีเกิด	6 พฤศจิกายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 58 หมู่ 5 ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ร้านวาสนาสื่อสาร อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษา โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม
พ.ศ. 2545	บริหารธุรกิจบัณฑิต บธ.บ (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2557	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี